

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra společenských věd

..

Diplomová práce

Bc. Kohoutková Sabina

VNÍMÁNÍ HOMOSEXUALITY A JEJÍCH PROJEVŮ ŽÁKY STŘEDNÍCH ŠKOL

Olomouc 2017

Vedoucí práce: doc. dott. Giuseppe Maiello, Ph.D.

Autorské prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci Vnímání homosexuality a jejích projevů žáky středních škol zpracovala samostatně, pod vedením pana docenta Maiella a uvedla v ní veškerou použitou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne:

Podpis:

Poděkování

Mnohokrát děkuji vedoucímu diplomové práce za nesmírnou ochotu, pomoc a cenné rady při zpracování a také za vstřícnost a velmi příjemnou spolupráci. Současně děkuji všem respondentům, studentům středních škol, kteří mi poskytli rozhovory pro praktickou část práce.

Obsah

Úvod.....	6
Teoretická část.....	7
1 Homosexualita.....	8
1.1 Vymezení pojmů.....	8
1.2 Příčiny vzniku homosexuální orientace.....	13
1.3 Coming out.....	15
2 Stručná historie postojů k homosexualitě.....	21
2.1 Národy starověku a jejich přístup k homosexualitě.....	21
2.2 Křesťanská středověká a novověká společnost a homosexualita.....	23
2.3 Pohled na homosexualitu v 19. století.....	26
3 Současná situace homosexuální menšiny v ČR.....	30
3.1 LGB menšina a společnost po Sametové revoluci.....	30
3.2 Registrované partnerství.....	34
3.3 Homoparentální rodičovství.....	36
Praktická část.....	39
4 Popis výzkumu.....	40
4.1 Formulace výzkumného cíle.....	40
4.2 Metoda výzkumu.....	40
4.3 Výběr respondentů.....	41
5 Interpretace výsledků výzkumu.....	42
5.1 Homosexuální orientace a možnost poznání homosexuálně orientovaných jedinců na základě určitých znaků.....	42
5.2 Příčiny vzniku homosexuální orientace a možné způsoby jejího ovlivnění.....	44
5.3 Názor na jedince s homosexuální orientací.....	46
5.4 Proces coming out, uvědomění si odlišnosti.....	48
5.5 Homosexualita mezi námi.....	50
5.6 Homosexuální zkušenosti.....	53
5.7 Rodičovství homosexuálních párů.....	55
5.8 Rozhovor s homosexuálně orientovaným studentem střední školy.....	58
6 Shrnutí výsledků výzkumu.....	61
Závěr.....	67

Seznam použitých zdrojů	69
Seznam použitých zkratek.....	72
Seznam tabulek	73
Seznam grafů.....	74
Seznam příloh.....	75

Úvod

Motivem k výběru tohoto tématu pro diplomovou práci byl především názor, který pro mě osobně vyznívá z dnešní situace ve společnosti. Tedy z takové, ve které se zdá, že již neexistuje de facto žádné tabu, o kterém by se nesmělo veřejně mluvit či které by bylo zcela nepřístupné části společnosti limitované např. věkem. Ale jde ona otevřenost společnosti ruku v ruce i s rostoucí mírou tolerance a současně se zachováním jistých morálních hodnot a hranic, popřípadě, jaké jsou tyto hranice a na čem je zakládáme? Přijímáme bezmyšlenkovitě vše nové a převratné nebo dokážeme filtrovat důležité problémy týkající se lidských práv od těch povrchních, jež jsou jen výsledkem dnešní nestálé a rychle se měnící doby?

Konkrétně je práce zaměřena na problematiku homosexuální orientace. Mnohá témata, související se sexuální orientací, která byla ještě na počátku 90. let minulého století považována za nepřijatelná, jsou dnes otevřena a diskutována, ať už v důsledku snah homosexuální menšiny o rozšíření jejich práv nebo v důsledku celkové liberalizace společnosti. V současnosti je pojem homosexualita velmi projednávaným tématem, a to především v souvislosti se snahou gay/lesbické komunity o dosažení možnosti zakládání rodin, ať už formou asistované reprodukce nebo adopce dětí homosexuálními páry. Homosexuálně orientovaní jedinci jsou dnes dle mého názoru běžnou součástí společnosti. Zjištění jestli jsou však takto vnímáni i studenty středních škol je stěžejním úkolem této práce.

Diplomová práce je rozdělena na dvě hlavní části- na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část je zaměřena na vymezení pojmů vztahujících se k problematice tématu homosexualita. Dále je zde nastíněno historické pozadí a pohled na tuto alternativní sexuální orientaci v různých kulturách a v různém čase a v neposlední řadě se také věnuji aktuální situaci ve 21. století, kdy vrcholí snahy o zrovnoprávnění s většinou heterosexuální společností. V praktické části, jde hlavně o zjištění, jakým způsobem na homosexuály nahlíží studenti středních škol a do jaké míry jsou o této problematice informováni. Jaký je názor adolescentů na tuto odlišnou formu sexuální preference, popř. čím je tento názor ovlivněn.

Při zpracování práce jsem pracovala s odbornou literaturou z oblasti sexuologie, psychologie, sociologie, ale i historie. Praktická část je zpracována formou rozhovorů s menším počtem respondentů, jedná se o metodu kvalitativního výzkumu.

Teoretická část

1 Homosexualita

V průběhu historického vývoje prošel názor společnosti na homosexualitu velkou proměnou. Ještě v 2. polovině 19. století byla považována za nemorální zvrácenost a jedinci, kteří projevovali náklonnost k osobám stejného pohlaví, byli tvrdě trestáni a vězněni (Seidl 2012, s. 13). Poté byla považována za jednu ze sexuálních úchylek- duševní nemoc a k jako takové k ní bylo přistupováno. Dnes ve společnosti převažují tendence považovat ji za rovnocennou sexuální orientaci a převážná část veřejnosti ji považuje za běžnou.

1.1 Vymezení pojmů

Lidská sexualita

Sexualitu lze definovat jako soubor somatických a psychických složek, které souvisejí s rozdíly mezi pohlavími a z nichž vyplívají projevy lidského chování.

Součástí sexuality jsou:

- anatomické, hormonální a reprodukční rozdíly mezi mužem a ženou
- dispozice k určitému chování a cítění
- rozdílné sociální role

Lidská sexualita je determinována především biologickými faktory, jež vznikly během fylogenetického vývoje. Při srovnání s ostatními živočichy je v lecčem specifická, např. že člověk není limitován ročním obdobím, může být sexuálně aktivní po celý rok. Lidské sexuální chování je však od počátku dějin regulováno i vnějšími vlivy. Člověk se rodí do určité doby a společnosti charakteristickou určitou sexuální morálkou, která mu je vštěpována od dětství (Experiment ČT, [online]).

Sexuální orientace

Dle P. Weisse: „*sexuální orientací rozumíme celoživotní, neměnný a nositelem nezapříčiněný a nezvolený stav vylučné nebo převažující náklonnosti a citové preference osob daného pohlaví*“ (Weiss 2010, s. 107).

Lidskou sexuální orientaci rozeznáváme trojí- heterosexuální, homosexuální a bisexuální.

Heterosexuality

Většinou sexuální orientací všech společností je orientace heterosexuální (řecky hetero- různý, jiný, sexus- pohlaví), tedy pohlavní náklonnost k osobám opačného pohlaví.

Homosexuality

Dalším typem sexuální orientace je homosexualita. Termín pochází z latinského *Homosexualitas atis* (řecky homos- stejný) a znamená stručně řečeno sexuální preferenci osob stejného pohlaví.

Janošová ve své knize uvádí tyto definice homosexuality: „*Homosexualitou rozumíme trvalou citovou a erotickou preferenci osob stejného pohlaví. Je to celoživotní, neměnný a nezvolený stav, charakterizovaný tím, že jeho nositel je pohlavně přitahován a vzrušován převážně či výlučně osobami stejného pohlaví*“ (Brzek, Pondělíčková in Janošová 2000 s. 19).

„*Homosexualita je geneticky determinovaný, celoživotní, neměnný stav libida, při kterém jedinec za podmínek svobodné volby preferuje za účelem sexuálního a citového kontaktu objekt stejného pohlaví, přičemž takto vytvořený vztah se svoji kvalitou plně vyrovná vztahu heterosexuálnímu*“ (Dubaj in Janošová 2000, s. 19).

Jan Jandourek ve Slovníku sociologických pojmů hovoří o homosexualitě, jako o „*náklonnosti k osobám stejného pohlaví*“. Přičemž uvádí, že by tento termín neměl být zaměňován či ztotožňován s pojmy pederastie, což je homosexuální vztah muže s chlapci a pedofilie nebo li heterosexuální vztah k dětem (Jandourek 2012, s. 100).

Jednotlivé definice homosexuality se svým pojetím více či méně liší. Dosti záleží na stáří zdroje definice a oboru, ze kterého autor vychází. První definice, jež je zde uvedena, je staršího data a je psána z lékařského pohledu. Vznikla na počátku 90. let, tedy v období, kdy homosexualita byla hodnocena obecně jako nemoc a tolerance a informovanost veřejnosti o této problematice nebyla velká. Druhá je psána z pohledu sociálního a objevila se o dva roky později, kdy byla společenská situace poněkud odlišná. Definice uvedená v sociologickém slovníku je nejmladšího data a je zde patrná jistá strohost a stručnost pramenící z informovanosti společnosti o tomto tématu.

Homosexuálně orientovaní muži jsou označováni jako homosexuálové či gayové (termín převzatý z angličtiny), homosexuálně orientované ženy jako lesbičky (dle ostrova Lesbos, kde žila antická básnířka Saphó, jež ve svých básních opěvovala lásku mezi ženami).

V dnešní době je také rozšířen termín queer, jež pochází z angličtiny a je jakýmsi zastřešujícím termínem pro sexuální menšiny. (Janošová 2000 s. 13).

Bisexualita

„Bisexualitou rozumíme celoživotní, neměnný, subjektem nezapříčiněný a nezvolený stav, v jehož důsledku je jeho nositel, bisexuál, pohlavně vzrušován a přitahován přibližně stejně silně osobami obou pohlaví (tedy muži i ženami)“ (Brzek, Pondělíčková 1992, s. 19).

Stav, kdy jedinec nedokáže přesně říct, které ze dvou pohlaví sexuálně preferuje. Dle některých autorů však reálně neexistuje, jiní se přiklánějí k názoru, že skutečných bisexuálních jedinců je mezi lidmi extrémně málo a je velice obtížné s určitostí říci, kterého jedince lze považovat za bisexuála (Weiss 2010, s. 107).

U jedinců, kteří se veřejně hlásí k bisexuální orientaci, se většinou střídají různě dlouhá období homosexuálních a heterosexuální preferencí. Je také možné, že prožívají erotickou náklonnost k mužům i ženám současně.

Ne však každý, kdo v životě prožil sexuální zkušenost s osobou či osobami stejného pohlaví, je homosexuálně či bisexuálně orientován. Je na místě rozlišit několik pojmů, jež jsou často spojovány s termínem homosexualita a do jisté míry s ním jistě souvisí, nicméně je nutno podotknout, že jejich význam není identický.

Sexuální chování

Sexuální chování je vnějším projevem lidské sexuality. Není však správné ztotožňovat pojem homosexuální chování s pojmem homosexuální orientace či homosexualita. Značné procento heterosexuálů se za určitých podmínek může chovat homosexuálně, stejně jako homosexuální jedinci mohou žít v heterosexuálních vztazích.

V případě heterosexuálů k tomuto chování často dochází, je-li znemožněn styk s osobami opačného pohlaví, což se nejčastěji týká pobytů ve věznicích nebo např. v armádě. Pokud jsou tyto sexuální výstřelky oboustranně dobrovolné, jsou dle většiny psychologů a sexuologů pozitivními zkušenostmi a nemají vliv na celoživotní orientaci jedince. V některých případech heterosexuálně orientovaní muži upřednostňují homosexuální styk z důvodu strachu ze sexuálního selhání u žen, a to například kvůli předchozím negativním zkušenostem. Opačným příkladem může být u homosexuálů uzavírání tzv. krycích manželství s opačným pohlavím. V tomto případě je nejčastějším důvodem splynutí s majoritní

společností. Tento způsob svazku však dle sexuologů či psychologů není řešením a dřív či později se rozpadá (Janošová 2000, s. 14- 16).

Homosexuální projevy jsou také obvyklou součástí iniciačních ceremoniálů mladých mužů u některých přírodních národů. Homosexuální chování je zde přímo vyžadováno a to většinou od jedinců orientovaných heterosexuálně (Zvěřina 2003, s. 120).

Sexuální identifikace

Mluvíme-li o sexuální identifikaci člověka, mluvíme o jeho sebepojetí, mluvíme o tom, za koho jedinec sám sebe považuje. Není to přirozená vlastnost, která je jasně daným stavem, nýbrž je potřeba ji prozkoumat. Sexualita je součástí vlastního já a rovněž funguje, jako spojovací bod mezi tělesnou stránkou, vlastní identitou a sociálními normami (Giddens 2012, s. 25).

Je nezbytné, aby si na otázku sexuální identifikace odpověděl každý jedinec sám, což v mnohých případech není snadné, a to hned z několika důvodů. Velkou roli při sexuální identifikaci hraje společnost, ve které se jedinec vyskytuje, její aktuální postoje, míra tolerance, apod. Existují kultury, kde sexuální orientace jedince není nijak společensky významná. Lidé mají možnost volného výběru svého protějšku, bez ohledu na pohlaví. Jedná se především o některé přírodní etnické skupiny. V takovýchto společenstvech lidé nemají potřebu rozlišovat se na homosexuály a heterosexuály. Naprosto opačné tendence jsou však viditelné v zemích Evropy a Spojených států Amerických. Potřeba zařadit se do určité sexuální kategorie je zde zvýšena zřejmě i z důvodu současných tendencí mužské populace upravovat svůj vnější vzhled, který je čím dál víc podobný vzhledu ženskému. *„Jedinec pak může být znejistěn jak v sexuální orientaci, tak v identifikaci s rodovou (gender) rolí, třeba jen proto, že lidé v jeho okolí poukazují na jeho rysy, jež odpovídají opačnému pohlaví.“* (Janošová 2000, s. 16).

Při zodpovídání otázek ohledně sexuální identifikace člověk také zohledňuje, ač leckdy nevědomky, dopad na svůj další emocionální život, který se týká hledání partnera, zakládání rodiny, atd. I zde mohou nastat rozdíly mezi chováním, identifikací a reálnou orientací. Větší pozornost tématu sexuální identifikace je věnovaná v kapitole 1. 3. Coming out.

Zvěřina v knize Homosexualita v názorech současné společnosti v souvislosti s tématem sexuální identifikace hovoří o tzv. identifikaci se svou rodovou (gender) rolí, která

vypovídá o tom, jak moc jedinec splňuje své sociální role, které jsou tradičně spjaty a očekávány od jeho pohlaví. Někteří jedinci mají v projevech vystupování a chování obsaženy rysy opačného pohlaví, tzv. maskulinní a femininní rysy. Ty se mohou objevovat jak u homosexuálů, tak u heterosexuálů. Častěji se u homosexuálně orientovaných mužů, projevují femininní rysy, u lesbických žen zase maskulinní, než ve zbytku populace, z čehož zřejmě pramení i jisté předsudky o zženštilosti gayů a mužnosti lesbiček, rozhodně však tyto tendence nelze považovat za dogma. Takovéto chování se někdy objevuje i u dětí. Tyto projevy ovšem nemusí vypovídat zcela nic o sexuální orientaci, na druhou stranu mohou být prvními náznaky budoucí homosexuální orientace nebo transsexuality (Zvěřina in Janošová 2000, s. 17).

Transsexualita

„Transsexualita je sexuální deviace charakterizovaná inverzní sexuální identifikací. Transsexuální muž se identifikuje s ženským pohlavím, transsexuální žena s pohlavím mužským“ (Zvěřina 2003, s. 135).

Typickým znakem transsexuálů je jejich negativní pohled na vlastní tělo, především k jeho pohlavním znakům a sexuálním projevům. Transsexuálové se projevují odmítáním své vlastní osobnosti a vizuálně se snaží co nejvíce podobat opačnému pohlaví (Janošová 2000, s. 17).

„Transsexualita „male to female“ - znamená transsexualitu biologických mužů, kteří se cítí a jednají jako ženy. Naproti tomu transsexualita „female to male“ – znamená transsexualitu biologických žen, které se cítí a jednají jako muži“ (Procházka 2002, s. 26).

Lidé označovaní jako transsexuálové trpí neustálou potřebou být vybaveni opačnými tělesnými znaky, než jaké ve skutečnosti mají. S tím souvisí i touha po sexuální roli opačného pohlaví. Hlavním problémem těchto jedinců je snaha o změnu pohlaví.

Je třeba odlišit homosexualitu s výraznými projevy chování opačného pohlaví od transsexuality. Homosexuálně orientovaní jedinci často inklinují k opačné sexuální roli. To znamená, že muži- homosexuálové mají v některých případech sklony chovat se „zženštile“ a naopak lesbické ženy se projevují maskulinně. Rozdíl je především v tom, že se jedná o vnější projevy chování, které nejsou doprovázeny vnitřními negativními pocity k vlastnímu genitálu a jedinci netouží po změně svého pohlaví.

Transvestitismus

Obecně se jedná o snahu něčím se podobat příslušníkům opačného pohlaví. Často se například projevuje u mužů oblékáním si dámských šatů. Nemusí být nutně spojeno se sexuální vzrušením (Janošová, 2000, s. 17).

Pokud toto počínání má sexuální motiv, jedná se o tzv. fetišistický transvestitismus. V tomto případě má typický transvestita heterosexuální orientaci, převléká se do dámského prádla a šatů a to právě z fetišistické motivace a kvůli autoerotickým praktikám (Zvěřina 2003, s. 136).

Sexuální prožívání

Z hlediska lidské sexuality je sexuální prožívání nejintimnější a nejosobnější záležitostí jedince. Je s ním spojena veškerá sexuální aktivita a jeho obsahem jsou erotické sny, fantazie, přání a touhy, které si jedinec reálně nedovolí. Právě proto je sexuální prožívání nejpresnější ukazatelem sexuální orientace (Janošová 2000, s. 16- 18).

1.2 Příčiny vzniku homosexuální orientace

Ani v dnešní době vědecké a technologické vyspělosti nelze jednoznačně a s určitostí říci, jakým způsobem dochází ke vzniku homosexuální orientace, jaké jsou její příčiny. Existuje mnoho různorodých teorií, ale žádná prozatím neposkytuje zcela jednoznačnou odpověď. Některé se vzájemně doplňují, jiné stojí proti sobě.

Záleží i na oblasti vědeckého bádání, z níž odborníci při svém zkoumání vycházejí. Některé teorie příčiny homosexuality považují za vrozené, jiné za získané v raném dětství či v průběhu života, především vlivem negativních a stresujících faktorů (Janošová 2000, s. 25).

Dle Janošové, jsou v současnosti nejvíce diskutovány a zkoumány tyto hypotézy, jež budou v následujícím textu blíže rozebrány.

I. Teorie genetické podmíněnosti:

Názor, jenž se opírá o nejnovější poznatky z oblasti genetiky a molekulární biologie. Tyto nové objevy podporují hypotézu o vzniku homosexuality pomocí genetických vlivů. Na základě průzkumů vědci dochází k závěrům, že na pohlavním chromosomu X, což je ženský pohlavní chromosom, který nový potomek získává od matky, se s největší pravděpodobností nachází gen či geny zodpovědné za homosexuální orientaci. Na základě

této teorie se tedy předpokládá, že homosexuální orientace se přenáší přes pohlavní chromozom, podobně jako například hemofilie. Tyto zvláštnosti ve specifické části dlouhého raménka chromosomu X však byly nalezeny pouze u homosexuálně orientovaných mužů. U lesbických žen na chromosomech žádné anomálie zjištěny nebyly (Weiss 2010, s. 109).

II. Teorie vlivu vývoje jedince v prenatalním období

Na počátku nitroděložního vývoje obsahuje lidské embryo základ pro obě pohlaví. Teprve ve 4. a 5. týdnu vývoje zárodku se začínají vytvářet odlišné gonády, které odpovídají pohlaví zakódovanému v chromozomech. Diferenciace vnitřního genitálu probíhá ve 2. a 3. měsíci, následuje diferenciace genitálu vnějšího ve 3. a 4. měsíci těhotenství. Podstatná pro formování sexuální orientace lidského jedince je pak doba mezi 4. a 6. měsícem, kdy probíhá sexuální diferenciace centrální nervové soustavy (Zvěřina 1991, s. 120). Právě v tomto období dojde, dle odborníků, k nedostatečnému nebo nerovnovážnému hormonálnímu zásobení tvořícího se centra sexuality v mezimozku a jedinec tak získává homosexuální orientaci.

III. Teorie o vlivu prostředí a výchovy

V poslední době velmi diskutovaná hypotéza a to především v souvislosti s otázkou adopce dětí homosexuálními páry (viz. kapitola 3). Odborníci se shodují, že prostředí může ovlivnit predispozice k homosexuální orientaci, ale pouze v raném věku dítěte, tedy přesněji asi do 3. roku života. V tomto období je pravděpodobně rozhodující chování rodičů, případně vliv dalších psychogenních faktorů. Tyto faktory však mohou být významné zřejmě pouze pro jedince s genetickou predispozicí, případně u těch, u nichž probíhal odlišný prenatalní vývoj. Někteří specialisté se přiklání k názoru, že homosexualitu lze ovlivnit i v pozdějším věku prostřednictvím těchto faktorů:

- působením dominantní matky či v případech silné fixace mužů na matku během dětství
- nedostatečnost mužského vzoru nebo neschopnost mužů plnit rodičovskou roli

V tomto případě se však jedná o pouhé spekulace, neboť sami autoři přiznávají, že v takovémto prostředí leckdy vyrůstají i heterosexuálně orientovaní jedinci.

IV. Teorie svedení

Jedna ze starších teorií, od níž se poslední době spíše upouští. Základem této hypotézy je tvrzení, že sexuální svedení jedince v období dospívání může zapříčinit jeho celoživotní homosexuální orientaci. Avšak nové poznatky z oblasti medicíny a psychologie tuto teorii vyvracejí.

U ženského pohlaví je vznik homosexuálního chování možný vlivem negativního sexuálního prožitku. Dívky, jež byly během puberty zneužity, se v pozdějším věku často stávají lesbičkami nebo mají sklon k prostituci. Otázkou ale zůstává, zda se nejedná spíše o odmítnutí vlastní sexuální identity vlivem hrůzného zážitku než o přirozenou homosexuální orientaci.

Shrnutí

Na základě všech zjištěných poznatků se nejvíce lékařů, psychologů a sociologů shoduje na tezi, která předpokládá podíl většího množství činitelů na vzniku homosexuální orientace. Největší podíl mají biologické faktory, tedy genetické predispozice a průběh prenatálního vývoje, které jsou poté dále rozvíjeny vlivem prostředí.

Je také možné, že příčiny vzniku té či oné sexuální orientace mohou být individuální pro každého jedince. Co se týče dědičnosti, tak v případě homosexuálních rodičů je pravděpodobnost homosexuálně orientovaného potomka jen nepatrně vyšší než u rodičů heterosexuálních

Jisté však je, že zájem odborníků z oblasti lékařství, psychologie, sociologie a dalších oborů a jejich zjištěná fakta poskytla veřejnosti nový náhled na homosexualitu, která přestala být vnímána jako zvrácený výstřelek sexuálně zvrhlých jedinců a začala být vnímána jako variace sexuální orientace, tedy trvalá a neměnná charakteristika člověka (Janošová, 2000, s. 25- 29).

1.3 Coming out

Homosexualita je v současné společnosti menšinovou sexuální orientací, a tudíž homosexuálové patří mezi menšinu, která je však v mnoha směrech odlišná od ostatních minorit, např. náboženských či národnostních. Člověk s jinou barvou pleti či jiným jazykem než má většinová společnost, ve které žije, nachází podporu a pomoc v rodině, která jej postupně, od narození, učí a předává mu zkušenosti, jak se s touto situací vyrovnat.

Homosexuál si svou odlišnost zpravidla uvědomuje až v době dospívání a musí se s ní často vyrovnávat sám.

Navíc homosexuální orientace není, na rozdíl od odlišné barvy pleti či řeči, na první pohled poznatelná, proto má takto orientovaný jedinec pocit, že své zaměření dokáže skrýt a chování usměrnit. Rovněž přijímá představy, které vytváří většinový, heterosexuální svět a je přesvědčen, že své vlastní já musí potlačit, aby těmto, leckdy falešným představám, vyhověl (Beňová et. al. 2007, s. 10).

Takovýto jedinec má většinou dvě možnosti. Přiznat si svou odlišnost, vyrovnat se s ní a postupně se s ní naučit žít jako se součástí své vlastní identity a posléze nalézt partnera či partnerku, ale především vnitřní harmonii a psychickou stabilitu. Nebo může potlačit své sexuální touhy, popřít sám sebe a se svou odlišností se nikdy nesmířit, což bývá obtížné a v konečné fázi i neúspěšné. Ačkoliv homosexualita již není považována za nemoc či poruchu, v některých případech tzv. egodystonní sexuální orientace, tedy právě takové, s níž není nositel smířen či vyrovnán, způsobuje silné psychické problémy (Procházka 2002, s. 5).

Pro zdravý fyzický i duševní vývoj jedince je správné zvolit cestu poznání své vlastní osobnosti, bez jakéhokoliv předstírání či potlačování svého vlastního já. Takovýto jedinec prochází procesem zvaným coming out.

„Coming out- proces rozpoznání, sebeuvědomění, přiznání své sexuální orientace a schopnost sdělit ji důležitým osobám (rodičům, přátelům)“ (Procházka 2002, s. 26).

Coming out je obdobím, kdy si jedinec začíná uvědomovat sám sebe, svou individualitu a tím pádem i sexualitu. Ono sebepoznávání a sebeuvědomění je společné, jak homosexuálním, tak heterosexuálním lidem, ač je jejich průběh samozřejmě odlišný.

Coming out můžeme rozlišit na tzv. vnitřní coming out neboli vnitřní přiznání skutečné sexuální orientace sobě samému a naopak vnější coming out, kdy je osoba schopná sdělit tuto informaci svému okolí (Beňová et. al. 2007, s. 10).

Uvědomování si svého vlastního já a své sexuální identity je děj, který většinou propuká v pubertě nebo v následujícím období adolescence a mnoho odborníků se domnívá, že je v podstatě celoživotním procesem, který není nikdy zcela ukončen. V některých případech se však začíná odehrávat až mnohem později. Důvodem bývá, že lidé zpočátku přejímají zažité vzorce chování od předchozích generací a až ve zralém věku zhodnocují, zda

je tento život v souladu s jejich vnitřními potřebami. Stejně tak je to i v případech sexuálního dozrávání a poznávání sexuální orientace. Obecně platí, že u mužů k tomuto procesu dochází dříve, rovněž v pubertě, působením četných hormonálních změn. To se projevuje např. erotickými sny a fantaziemi. Ženy sexuálně dozrávají pomaleji, a proto k rozpoznání dochází později. Zvláště pak jedná-li se o uvědomění si homosexuálního zaměření, které je často potlačeno biologickou potřebou mateřství (Janošová 2000, s. 20).

Tabulka č. 1: Věk, kdy došlo k rozpoznání homosexuální orientace u mužů

do 12- ti let	11%
12- 16 let	59%
16- 18 let	15%
18- 24 let	12%
Nad 24 let	3%

Zdroj: Günther in Procházka, 2002

Pochybování o sexuální orientaci může být prvním ukazatelem homosexuality. V tomto ohledu je opět důležité věnovat pozornost vlastnímu sebepoznání. Snažit se o pochopení erotických snů a citových tužeb a především jejich přijetí.

Zmatek a pochybnosti, které jedinci nedovolují poznat skutečnou sexuální orientaci, jsou zapříčiněny hlavně potlačováním homoerotických představ. Dlouhodobý vztah může rovněž pomoci rozpoznat sexuální orientaci. Během něj je možné zjistit, zda je tento typ vztahu vyhovující nebo nikoliv. Důležitým aspektem při poznávání homosexuální orientace je ztotožnění se s gay či lesbickým prostředím, které jedince může oslovit. V případě nejistoty je taky možné obrátit se i na odbornou pomoc. Lékař je schopen pomoci lépe se v sobě vyznat už jen pouhým rozhovorem. Existují také různá psychologická vyšetření a testy, tzv. falometrické metody, při nichž se měří velikost reakcí na nejrůznější sexuální podněty. Jedná se ale o prostředky, jejichž úkolem je pouze pomoci správnému sebepoznání. Žádné lékařské vyšetření, které by dokázalo jednoznačně určit sexuální orientaci, však neexistuje (Procházka 2002, s. 8).

Homosexuální jedinci prožívající coming out se často setkávají s pocity samoty, studu, zmaru a zoufalství. Tato leckdy na první pohled bezvýchodná situace může vyústit až v sebevražedné jednání.

„Nedovedl jsem si představit, že by se to někdo o mně dozvěděl. Byla by to ostuda, kterou by ani rodiče nezvládli...Pak jsem snědl prášky, nenapsal jsem žádný dopis, nic. Aby po mně raději nic nezůstalo. Když jsem se v nemocnici probral, ptali se, proč jsem to udělal. Řekl jsem, že nevím“ (Procházka 2002, s. 11).

V České republice je ochota ke coming outu poměrně nízká. Může za to strach homosexuálně orientovaných jedinců z nepochopení či dokonce zavržení svými blízkými i širším okolím. (Beňová et. al 2007, s. 10).

Podle Janošové, coming out u homosexuálů představují 2 hlavní fáze, které můžeme rozčlenit do 5 bodů, jimiž jedinec postupně prochází a jež se zároveň mohou vzájemně prolínat.

I. Zjištění skutečnosti o svém zaměření a její akceptace

Precoming out: jedinec se poprvé zaměřuje na svou sexuální orientaci. Uvědomuje si své odlišnosti, ale nerozumí jim, nedokáže je pojmenovat.

Vlastní coming out: člověk již dokáže pojmenovat a následně i vyjádřit svou odlišnost. Zpočátku může dojít k odmítnutí, nakonec je však schopen ji přiznat sobě a poté i další blízké osobě.

II. Uspořádání života v jejím souladu

Charakterizována především snahou o uspořádání svého života v souvislosti s odlišnou sexuální orientací.

Fáze explorace: nejprve dochází k navazování nezávazných sexuálních vztahů a experimentování. Toto počínání se však po určité době projeví, jako nedostačující.

Fáze partnerství: jedinec začne do sexuálních aktivit zapojovat i citové potřeby a začne vyhledávat trvalejší partnerský vztah.

Fáze integrace: závěr procesu, kdy se jedinec snaží upevnit svou roli ve společnosti a integrovat do ní svou osobnost. V této fázi většinou sděluje svou sexuální odlišnost širšímu okolí (Janošová 2002, s. 20-21).

Proces přijetí homosexuality rodiči

Reakce nejbližšího okolí je velmi důležitým faktorem ovlivňující coming out a to konkrétně reakce rodičů. Ti bývají ve většině případů zaskočení a na nastalou situaci týkající se odlišné sexuální orientace jejich potomků nepřipravení. Navíc pokud nejsou o dané problematice dostatečně informováni, je pro ně velmi obtížné se s tím vyrovnat. V této souvislosti můžeme hovořit o „rodičovském coming- outu“. Proces, kterým rodiče postupně prochází, se dá srovnat s procesem vyrovnání se se smrtí blízké osoby.

Fáze „rodičovského coming- outu“ zahrnují následující:

Šok: představuje prvotní reakci rodičů. Extrémní projevy reakce, jež nastávají, jsou doprovázeny pocity studu a osobní viny a pramení z obav, že dobře známý dosavadní svět, považovaný za stabilní, nenávratně skončil.

Snaha o popření: fáze, jež nastává takřka ihned po bezprostředním šoku. Rodiče si uvědomují závažnost situace, avšak odmítají si ji připustit. Popření je jedním ze základních obranných mechanismů, který rodičům poskytuje především potřebný čas nutný k nalezení ztracené rovnováhy. Rodičovské popření bývá velmi úzkostně laděno. Jsou si do jisté míry vědomi pravdivosti informace, ale odmítají jí uvěřit. Homosexuální orientace jejich syn či dcery považují jen za přechodnou fázi a soustředí se na hledání argumentů, které by sdělenou skutečnost vyvrátily. Ono popření může vyústit i takovému chovně rodičů, jako by k žádnému přiznání jejich dítěte ani nedošlo. Nastolením ignorace si často myslí, že problém jednoduše zmizí.

Hněv, zloba: období popření a odmítání reálné situace může trvat různě dlouhou dobu. Zpravidla však končí vyčerpáním všech protiargumentů rodičů a plynule propuká fáze hněvu, který se může projevovat od pouhé konsternace a neklidu až po neovladatelné záchvaty vzteku. Příčiny zloby mohou být jak iracionální, tak pramenící z konkrétních obav o život dítěte i svůj vlastní. Rodiče homosexuálních potomků mají často pocit, že je jejich děti svým počínáním staví do nepříjemné a trapné pozice, například ve vztahu k přátelům nebo spolupracovníkům. Často pak mají tendence tajit před blízkým okolím informace o osobním životě svých dětí.

Vyjednávání: nastává po ústupu zlosti a je možné chápat jej jako snahu rodičů zmírnit vlastní pocity viny. Vyjednávání je doprovázeno požadavky rodičů, které dospívající nejsou

schopni naplnit, jako je například pokusit se zapomenout, překonat či změnit vlastní sexuální orientaci.

Smíření, přijetí reality: do této závěrečné fáze procesu se dostane jen část rodičů procházející vlastním coming outem. Rodiče, kteří se smíří s odlišnou sexuální orientací svého potomka, jsou pak schopni brát jej takového jaký je. Pochopí a přijmou fakt, že jsou otcem a matkou gaye nebo lesbičky. Dospívající dítě pak zaujímá původní ovšem o novou kvalitu obohacené místo v rodině. Získává možnosti otevřeně a bez bázně komunikovat a očekávat porozumění (Polášková in Macek, Lacinová, 2012, s. 71- 74).

2 Stručná historie postojů k homosexualitě

V této kapitole bych ráda poukázala, jak se v průběhu historie měnil postoj společnosti k tématu homosexualita. Jak jsem již zmiňovala výše, homosexualita nebyla v dřívějších dobách vnímána jako rovnocenná sexuální orientace. Názory a přístupy k ní se lišily v různých historických obdobích, jakožto i v různých kulturách.

Z dostupných pramenů vyplývá jednak, že homosexuální orientace se v lidských kulturách vyskytuje již od pradávna a jednak, že se všeobecně nesetkávala s příliš pozitivním ohlasem svého okolí. V historii byli jedinci vyhledávající tělesný či intimní kontakt s osobami stejného pohlaví často pronásledováni, zatýkáni a vězněni a jako takoví byli odsuzováni společnosti. Odsouzeníhodný byl nejen fakt, že jsou trestně stíháni, ale také důvod jejich zadržení či uvěznění. Fakt, že důvodem jejich odsouzení byly homosexuální aktivity, se široké veřejnosti jevil, jako zvláště odpudivý a zavrženíhodný.

2.1 Národy starověku a jejich přístup k homosexualitě

Je důležité hned na začátku této kapitoly uvést, že zmínky o homosexualitě a homosexuálním chování, které nacházíme v pozůstatcích starověkých kultur a přírodních společenstvích se většinou týkají významných členů společnosti, jež se nějakým způsobem odlišovali od ostatních a pro něž sociální normy neplatily tak striktně. O životě běžných lidí s homosexuální preferencí neexistují de facto žádné informace (Janošová 2000, s. 35).

Dalším důležitým faktem je, že v pravěkých kulturách byl a u některých přírodních národů žijících dodnes i stále je, homosexuální akt součástí náboženských a společenských rituálů, kterým musí projít všichni členové daného kmene nebo společnosti. Jedná se o tzv. iniciační rituál, při kterém se mladý chlapec stává mužem a je tímto zasvěcen do dospělého života (Fanel 2000, s. 21-22). Tento akt však nelze považovat za projev celoživotní homosexuální orientace, jako všeobecně uznávané alternativy k orientaci heterosexuální. Většinou se jednalo pouze o jednorázově vyžadovanou a podporovanou zkušenost. V kulturách starověku se jednoduše nepředpokládalo, že by lidé mohli být stejnopohlavně orientováni bez vlastního rozhodnutí.

Všeobecně lze říci, že různé starověké národy přistupovaly k homosexualitě s různou mírou tolerance. Mimo rituální praktiky byl stejnopohlavní styk často odsuzován

a považován za sexuální zvrácenost. Některá společenstva jej přímo zakazovala, jiná tolerovala s patřičnou mírou despektu (Janošová 2000, s. 35- 37).

Ve starověkém Egyptě nebyla homosexualita společensky příliš pozitivním jevem, nicméně veřejnosti byla v zásadě lhostejná. Obecně byl sexuální vztah dvou jedinců stejného pohlaví považován za nevhodný, nicméně nejednalo-li se o násilné činy- znásilnění muže mužem nebo o homosexuální pedofilii, byl tolerován (Experiment ČT, [online]).

Poměrně striktně definuje svůj postoj k homosexualitě kultura islámu. Ačkoliv v Koránu zmínky o homosexualitě nenajdeme, jednoznačně je takovéto počínání odsouzeno v prorockém spise Hadith. Souvisí to s celkovou koncepcí islámského náboženství, které má jasná pravidla. Hodnoceny jsou v něm jednotlivé činy, nikoliv homosexuální orientace sama o sobě. Trestuhodný je pro islám jakýkoliv sexuální styk provozovaný mimo manželství. Lidem, kteří provozují nemanželský pohlavní styk, hrozí různě přísné tresty, od uvěznění po smrt ukamenováním (Brzek, Pondělíčková- Mašlová in Janošová 2000, s. 38-39).

Ze starověkých národů přistupovalo nejtolerantněji k tématu homosexualita antické Řecko. V řecké starověké kultuře byla homosexualita vnímána jako právoplatný ekvivalent heterosexuality. Společnost jí vnímala veskrze kladně a to především v období rozkvětu starověkého Řecka, v období přelomu mezi patriarchátem a matriarchátem. Dodnes však není zcela jasné, proč tomu tak bylo (Brzek, Pondělíčková- Mašlová in Janošová 2000, s. 184-185).

O naprosté akceptaci homosexuality řeckou společností svědčí i fakt legální existence pederastie, tedy sexuálního vztahu mužů s mladými chlapci, jež byl v ostatních sebetolerantnějších kulturách považován za zvrácený a trestný. Pro mladé chlapce znamenal takovýto vztah se starším mužem velkou čest a byl považován za jakýsi symbol mužnosti a vyspělosti a vyvolený chlapec za symbol fyzické a duševní krásy (Fanel 2000, s. 90).

Zajímavým faktem je, že pederastie byla i běžnou součástí výchovného procesu. Tento vztah byl provozován mezi žákem a jeho učitelem, přičemž starověcí Řekové věřili, že napomáhal žákům dojít ke skutečnému poznání a ke správnému vývoji fyzickému i duševnímu (Fafejta 2004, s. 84).

Ve starověkém Římě, který převzal řeckou kulturu a vzdělanost, byla zpočátku homosexualita rovněž tolerována. Příkladem může být i fakt, že do armády byli přednostně vybíráni mužské milenecké páry. Postupem času se však pohled na homosexualitu

modifikoval a bylo na ní nazíráno jako na nedostatek mužnosti a fyzické síly (Brzek, Pondělíčková- Mašlová in Janošová 2000, s. 43). Ani u významných státníků nebyla příliš podporována, ba naopak byla známkou slabosti a některé zdroje tvrdí, že se leckdy stala záminkou pro zavraždění římských císařů.

Vnímání a přístup k homosexuálnímu chování se postupně měnil z tolerance na odsouzeníhodný rovněž díky nástupu působení židovsko-křesťanské tradice. Tato dlouhá éra naprostého odmítání homosexuality většinou společností započala příchodem Konstantina Velikého na císařský trůn. V tomto období lze nalézt jen pár církevních učitelů, jež tolerovali homosexuální styk. O situaci v českých zemích referuje pouze zmínka pocházející až z roku 1353, kdy byl Karlem IV. vydán Karolínský trestní kodex, dle něhož měla být homosexualita tvrdě trestána (Janošová 2000, s. 43).

2.2 Křesťanská středověká a novověká společnost a homosexualita

S nástupem středověké kultury, jež byla nerozlučně spjata s křesťanskou morálkou, nastala doba opravdu nevhodná a snad i nebezpečná pro homosexuálně orientované jedince. I přes to, že v počátcích této nové éry bylo leccos přebíráno z kultury Antiky, tak tolerance ke stejnopohlavním vztahům k tomu nepatřila.

Z počátku byla většina zákonů proti gayům zřizována světskou mocí, bez podpory církve, avšak v období vrcholného středověku se situace změnila a veškeré legislativní normy i tresty spadaly do sféry duchovní moci (Fanel 2000, 101).

Oporou a zdrojem morálních hodnot byla, jak pro křesťany, tak pro židy Bible, v níž se setkáváme s tehdy rozšířeným označením stejnopohlavních aktivit, s pojmem sodomie. Termín homosexualita se začal používat až na konci 19. století. Sodomie z hlediska církevní interpretace neznamenal pouze sexuální styk mezi osobami stejného pohlaví, ale rozumělo se jí i další zavrženíhodné chování, jako např. zoofilie, anální penetrace, orální styk atd. Homosexuálové byli považováni za deviantní, jelikož jejich sexuální aktivity nesloužily k tvorbě dětí.

Snad i proto Starý zákon považuje sodomii za jeden z čtyř „do nebe volajících hříchů“ mezi které dále patřila vražda, utlačování chudých, vdov a sirotků a zadržování cizí mzdy (Komenda 2000, s. 102-104).

Na homosexualitu postupem času začalo být nazíráno jako na jeden z nejhorších hříchů, kterého se mohl křesťan dopustit. Jak uvádí Jiří Fanel: „*K této situaci asi nepřispělo stanovisko Bible tolik, jak se mnozí domnívají, ale spíš její pozdější výklad*“ (Fanel 2000, s. 94). Zmínky o homosexualitě najdeme již ve Starém zákoně, ve spise Genesis, kde je uveden příběh o hříšných lidech ze Sodomy a Gomory, jež mimo jiné provádí odsouzeníhodný homosexuální styk. Odtud také pochází výraz sodomie označující homosexuální aktivity. Tehdejší církevní hodnostáři interpretovali tento příběh, tak aby mohli odsoudit jakékoliv sexuální aktivity tohoto druhu. Avšak dnešní příručka křesťanské morálky uvádí, že hlavním proviněním a odsouzeníhodným chováním ve městech bylo homosexuální znásilňování a znevažování práva pohostinnosti, nikoliv homosexualita sama o sobě (Fanel 2000, s. 92-94).

I přes všeobecný negativní postoj vůči homosexualitě projevovala církev v praktickém životě poměrnou shovívavost vůči těmto jedincům. Situace se rapidně zhoršila ve 12. století, tedy v době, kdy katolická inkvizice získávala čím dál větší moc. Případná tolerance přestávala připadat v úvahu.

K absolutnímu odsouzení homosexuálního chování přispěl i jeden z nejvýznamnějších představitelů středověké teologie Tomáš Akvinský, jež sodomii klasifikoval jako neřest, neboť je nepřirozená a neslouží k reprodukci. Homosexualita je pro Tomáše Akvinského něco, co se přiči zdravému rozumu, jenž je mu nadevše a proto ji nelze srovnat jen s běžnými prohřešky, jako je opilství, ale je hodna srovnání s činy nechutnými, jako je např. kanibalismus či pojídání lejna (Fanel 2000, s. 129- 130).

Názory Akvinského formulované v jeho nejslavnějším spise, Suma theologická, byly spíše ohlasem všeobecně se zvyšující intolerance v jeho době, než její příčinou. Během 13. století se také rozšiřuje legislativa proti homosexualitě. Většina trestů dle těchto zákonů byla nepřiměřeně tvrdá (např. kastrace či rozčtvrcení) a je pravděpodobné, že sloužila spíše k zastrašení obyvatel než k reálnému použití.

Další legislativním krokem bylo zavedení trestu smrti za homosexuální aktivity. Od poloviny 14. století se tak homosexualita stává jedním z nejtěžších zločinů. V této době se však závažnými zločiny stávají všechny sexuální odchylky od „normálu“, jako např. soulož v jiné než „klasické poloze“ nebo pohlavní styk mimo manželství (Komenda 2000, s. 105- 106).

Období naprosté dominance církve a křesťanských dogmat začalo být postupně narušováno novým, zcela odlišným myšlenkovým proudem označovaným jako renesance. Renesance s sebou nesla odklon od zažitých konvencí a naopak znamenala návrat k předkřesťanským ideálům. Obracela se k antické kultuře a vzdělanosti. Ve středu zájmu nyní začínal stát člověk a jeho přítomný pozemský život. Do popředí se dostávaly jeho potřeby, myšlenky a pocity.

S nástupem italského humanismu v 15. století přichází i poněkud tolerantnější přístup ke stejnopohlavním aktivitám a to především díky znovuoživení starořecké kultury a s ní spojeným uměním oslavující mužství a svobodnou sexualitu.

Se znovuoživením ideálů starověkého Řecka přišlo i odhalení lidské nahoty a sexuality. Najednou si lidé začali uvědomovat krásu těla, kterou jim náboženství přikazovalo skrývat (Morus 1992, s. 105).

Nově nastupující éra s sebou mimo jiné přinesla i významný pokrok v oblastech vědy, techniky, astronomie, lékařství i filozofie a to díky četným vzdělavcům označovaných jako renesanční humanisté. Přestože je za místo jejich zrodu považována Itálie, mezi nejznámější z nich patřil i holandský filozof, s přezdívkou „kníže humanistů“, proslulý mimo jiné i svým homoerotickým cítěním, které ovšem nikdy nebylo naplněno, Erasmus Rotterdamský (Fanel 2000, s. 130). Podobně veřejně se ke své stejnopohlavní lásce hlásili, v duchu nově éry, i další významné osobnosti doby, jako byl např. Michelangelo. Samozřejmě, že i v této době se vyskytovaly konflikty s církví, nicméně prostřednictvím nových myšlenek a jistému rozvolnění morálky a určitě i díky veřejnému „odhalování“ významných osob, se homosexuální praktiky rozšiřovaly a pronikaly na veřejnost (Janošová 2000, s. 44).

Duch Antiky poskytl tehdejší společnosti skvělou argumentaci pro idealizování homosexuality a odstranění hříšnosti a neřestnosti, kterou jí přiřkla církev. Paradoxně však tato nová dekadentní morálka začala pronikat všemi společenskými kruhy, od aristokracie přes církev, včetně papežského stolce. Trestáni jsou nyní naopak kritici rozvolněných mravů, jež volají po návratu ke křesťanským hodnotám (Komenda 2000, s. 106- 107).

Během renesance došlo k určité revoluci, která však proběhla bez změny zákonů. Katolická církev se snažila zastínit vše, co představovalo jakýkoliv odklon od tradice, ovšem změny byly příliš nápadné. Skutečnost se od platných zákonů propastně lišila. Tuto transformaci zasahující celou společnost bylo nutné překlenout, a tak vzniká proces, který

nazýváme reformace. Jelikož však reformátoři volající po radikálních změnách v církvi, v Římě neuspěli, zřekli se papeže a vytvořili si sami své vlastní zákony. Tento čin nezůstal bez následků, neboť vrcholní představitelé církve nemohli takovou kapitulaci před rebely dovolit. Reakci, jež následovala, označujeme jako protireformaci. V obou protichůdných hnutích hrála sexuální problematika významnou roli (Morus 1992, s. 119).

S nástupem reformace roste ve většině evropských zemí odpor k homosexualitě a rozšiřuje se homofobní nálada. Se zvyšujícím se vlivem protestantismu zesilují i myšlenky, že veškerý sexuální styk mimo manželství je třeba potlačit, což s sebou přináší odsouzení cizoložství, prostituce, ale i homosexuálních vztahů. Kalvinisté zase hlásali, že klíčem ke spasení lidské duše je potlačení tělesných potřeb a především ctnostný život založený na sebeobětování a abstinenci. Kalvinismus našel své mnohačetné příznivce především v zámořských koloniích, kde koncem 17. století vzkřísil nejpřísnější opatření proti gay a lesbickým vztahům, jež v některých oblastech přetrvávaly až do druhé poloviny 20. století.

Počátkem 18. století nezadržitelně dochází k nástupu tržní společnosti, která s sebou nesla mimo mnoha ekonomických a hospodářských změn i proměnu role manželství a rodiny. Od dříve běžných předem smlouvaných manželství se upouští a nastupující mladá generace upřednostňuje lásku před výhodnými sňatky. Romantické vztahy se stejným pohlavím však do nově vznikající kapitalistické společnosti nijak nezapadaly. Hlavně proto, že nezajišťovaly potřebný růst obyvatel (Komenda 2000, s. 107- 108).

V českých zemích mezitím došlo k určité liberalizaci. Kruté tresty za homosexuální praktiky platící v Čechách od roku 1353, vydané Karlem IV., zmínil až roku 1787 císař Josef II., který snížil trest smrti na pouhé vězení (Brzek, Pondělíčková- Mašlová 1992, s. 111).

2.3 Pohled na homosexualitu v 19. století

V 19. století předsudky a negativní postoje vycházející ze strachu z homosexuality ještě více zakořenili v povědomí společnosti a ta opovrhovala touto sexuální minoritou více než kdykoliv před tím. Důkazem je celá řada vykonaných trestů smrti na počátku 19. století v Anglii. Na druhou stranu dochází v tomto období k jistému převratu v nazírání na homosexuály. Poprvé v historii je na homosexualitu pohlíženo z medicínského hlediska, jako na projev sexuální nebo psychologické dysfunkce. Nyní jsou lidé s menšinovou orientací považováni za devianty, kteří potřebují psychiatrický dohled. Tyto nové poznatky tehdejších

věd obratně použila katolická i protestantská církev k vytvoření nových argumentů pro odsouzení sodomitů. (Komenda 2000, s. 108-109).

Za jakéhosi prvního bojovníka za práva homosexuálů je považován německý právník Carl Heinrich Ulrichs. Ulrichs vytvořil teorii, dle níž není homosexualita, pro kterou zavedl nový termín- uranismus, projevem nemoci, ale tzv. „třetího pohlaví“, tedy jakýsi přechod mezi mužstvím a ženstvím. (Seidl 2012, s. 60). Tuto svoji víceméně laickou hypotézu, přednesl roku 1867 na konferenci právníků a již tehdy, i když marně, požadoval odstranění trestnosti homosexuality (Brzek, Pondělíčková-Mašlová 1992, s. 108).

Od konce 19. století se již o homosexualitě hovoří, jako o relativně často se vyskytující sexuální preferenci osobo stejného pohlaví. Pojem homosexualita se začala objevovat v kontextech právních, medicínských i obecně sociálních. Již v tomto období tak začínají vznikat celé organizace, jejichž cílem je především odstranění trestnostmi homosexuality a postupem času i odstranění diskriminace homosexuálně orientovaných.

Jedním z prvních takovýchto spolků byl německý Wissenschaftlich-humanitare Komitee založený roku 1897 pod vedením Magnuse Hirschfelda, jednoho ze zakladatelů moderní sexuologie. Se zahájením činnosti této organizace pak můžeme začít mluvit o veřejném životě homosexuálně orientovaných jedinců, jelikož zástupci těchto menšin se přestali skrývat a naopak začali aktivně bojovat o svá práva (Beňová et. al.. 2007, s. 12).

V této době se začíná zvyšovat povědomí o homosexualitě i v Českých zemích. Zmínky a této odlišné formě sexuální orientace se začínají objevovat v časopisech a novinách, během první republiky dokonce začíná vycházet časopis Hlas sexuální menšiny, který měl informovat veřejnost a odstranit mnohá dogmata. Homosexualita byla i přes jisté uvolnění doby však stále trestná.

Mezi světovými válkami již homosexuálové nebyli popravováni, ale ve většině evropských zemí posílání za své nečisté praktiky do vězení. Zákon však nijak důsledně uplatňován nebyl, o čemž svědčí i existence homosexuálních restaurací, např. kavárna přímo na Václavském náměstí v Praze. Ke zpřísnění poměrů došlo až během okupace Československa nacistickým Německem. V období 2. světové války byli jedinci podezřelí z homosexuálního chování tvrdě pronásledováni a vězněni. Homosexuálové byli posílání do koncentračních táborů a označování růžovým trojúhelníkem. Na druhou stranu krutost, jež

přinesla Třetí říše během války, měla po jejím konci jistý pozitivní vliv na vývoj dekriminálizace (Brzek, Pondělíčková-Mašlová 1992, s. 111).

O obětech nacismu se začalo opatrně hovořit až na počátku 80. let minulého století, avšak ani přesto se malému počtu přeživších nedostalo žádného finančního odškodnění. Po 2. světové válce bylo hnutí za práva sexuálních menšin značně oslabeno, jelikož velké množství hlavních představitelů boje za emancipaci homosexuality se roku 1945 nedožili. Někteří z nich byli popraveni nacistickým režimem, další zemřeli v koncentračních táborech nebo spáchali sebevraždu. Vydávání časopisů o sexuálních menšinách nebylo po válce obnoveno. (Seidl 2012, s. 250- 251).

V 50. letech byl vydán nový trestní zákoník, který homosexualitu definuje jako trestný čin proti lidské důstojnosti (Janošová 2000, s 48). I v této nejisté době je patrná určitá dvojakost postavení gayů. Na jednu stranu stále existovala místa, která ovládli svou přítomností homosexuální jedinci a kde se mohli se svými partnery scházet, na stranu druhou, v případě udání byli obžalováni nuceni absolvovat rozsáhlá soudní líčení a čekali je tresty v podobě dlouholetého vězení (Fanel 2000, s 431- 432).

S přijetím nového trestního zákona v roce 1961, došlo k zániku obecné trestnosti homosexuality, stále však zůstávalo nezákonné provozování pohlavního styku s osobou stejného pohlaví mladší než 18 let nebo homosexuální pohlavní styk vzbuzující veřejné pohoršení. I přes jistě významný legislativní posun směrem k úplné dekriminálizaci homosexuality, nebyla doba příliš nakloněna homoerotickým vztahům. Stále zůstávala nemyslitelná veřejná setkání či snaha informovat širokou veřejnost o tomto odlišném životním stylu

Státní bezpečnost vlastnila seznamy gayů, s nimiž mohla manipulovat či je dokonce zneužívat. Proto v 70. a 80. letech menšinově orientovaní raději uzavírali sňatky z rozumu, než by žili v souladu se svým přirozeným cítěním. Až do konce režimu v Československu se situace nijak zvlášť nezměnila. Na homosexualitu bylo stále nazíráno jako na jednu ze sexuálních deviací, jejíž léčba nebyla prozatím nikdy úspěšná (Janošová 2000, s. 48- 49).

Počátky záměrného a organizovaného shromažďování homosexuální menšiny během éry socialismu můžeme nalézt v rámci socioterapeutických skupin, které byly zřízeny sexuologickými a lékařskými pracovišti. Tyto skupiny byly zakládány kvůli dobově dominantnímu paradigmatu, dle kterého byla homosexuální orientace druhem onemocnění.

V rámci léčby tak byly vytvářeny homosexuální terapeutické skupiny k podpoře jejich sociability.

Tyto skupiny vznikly v Československu postupně tři. V roce 1976 v Brně, v roce 1982 v Praze a poté roku 1986 tamtéž. Poslední zmiňovaná skupina se však již od svého založení významnými českými sexuology, jak byl např. Ivo Procházka, označovala a prezentovala jako klub, což bylo známkou jistého posunu v myšlení: Klub s názvem Lambda začal jako první s emancipační snahou LGB komunity a to vydáváním stejnojmenného časopisu, jež byl za éry komunismu pololegálním, stejně jako spousta jiných periodik s obdobnou tematikou. Tato aktivita dopomohla nastartovat boj za lidská práva, který se však naplno rozhořel až po pádu komunistického režimu (Seidl, 305-308).

3 Současná situace homosexuální menšiny v ČR

V této kapitole se pokusím postihnout podstatně milníky v nedávné historii České republiky, jež znamenaly celkovou proměnu v nazírání na homosexualitu a uvést jaká je aktuální situace týkající se registrovaného partnerství a snahy homosexuální menšiny být legálními a státem uznávanými a podporovanými rodiči.

3.1 LGB menšina a společnost po Sametové revoluci

„Celé spektrum sexuálních menšin se, zejména v zahraničí označuje jak LGBTI (lesbická, gay, bisexuální, transgender a intersexuální) menšina“ (Beňová et. al, 2007, s. 7).

Tato diplomová práce se nezabývá problematikou celé oblasti sexuálních minorit, pouze menšinou lesbickou, gay a bisexuální, proto v textu pracuji s pojmem LGB menšina, problematika intersexuální a transgender není předmětem této práce.

Jak jsem již uvedla v 2. kapitole, organizované shromažďování LGB menšiny započalo již během 80. let 20. století, avšak situace spějící ke skutečnému svobodnému rozvoji homosexuálních organizací nastala až po roce 1989. Významným impulsem, který nastartoval legislativní změny, bylo vytvoření homosexuálního společenství s názvem Hnutí za rovnoprávnost homosexuálních občanů (HRHO), jež se v červnu roku 1990 zúčastnilo voleb do parlamentu. Prvním bodem jejich politického programu bylo zrušení trestnosti homosexuálních projevů a stanovení shodné věkové hranice pro homosexuální i heterosexuální aktivitu (Seidl 2012, s. 322- 324). K novelizaci zákona z roku 1961 došlo ihned během roku 1990. V trestním zákoně skutečně došlo ke zrušení přísných trestů za veřejné projevy homosexuality a ke stanovení stejné věkové hranice pro heterosexuální i homosexuální styk na 15 let (Janošová 2000, s. 49).

Ve větších městech, především tedy v Praze, existovala místa, kde se LGB komunita setkávala, primárně za účelem zábavy již v dobách komunistického režimu, avšak o jejich skutečně svobodném rozvoji můžeme mluvit až v průběhu 90. let 20. století, kdy začalo v českých městech vznikat velké množství spolků, klubů, barů a dalších míst, kde se tato komunita mohla pravidelně scházet.

Významnou úlohu pro život a působení homosexuální menšiny sehrála od 2. poloviny 90. let média (především internet a televize), díky kterým mohla tato problematika stále

častěji pronikat k české veřejnosti a přispívat, jak ke zvyšování informovanosti, tak i k růstu tolerance v české společnosti.

Ve veřejnoprávních televizích začaly vznikat pořady s lesbickou, gay a bisexuální tematikou, jako například magazíny ČT LeGaTo a Q, které sloužily k snazšímu pronikání homosexuální menšiny do veřejného života. Během 90. let se také začaly pořádat nejrůznější společenské a sportovní akce a festivaly (Mezipatra, Karlovarský duhový festival apod.). Důležitou roli ve sdružování LGB komunity sehrálo Sdružení organizací homosexuálních občanů (SOHO).

Tato zastřešující organizace usilovala o politické zviditelnění, osvětu veřejnosti a odstranění diskriminace LGB osob. SOHO současně napomáhalo lidem nakaženým HIV a vytvářelo preventivní programy proti AIDS. V roce 2000 se SOHO transformovalo v Gay iniciativu a poté, co roku 2006 pomohlo prosadit zákon o registrovaném partnerství ukončilo svoji činnost (Fanel in Beňová et. al. 2007, s. 15- 17).

V polovině 90. let docházelo rovněž k vzniku vysokoškolských homosexuálních spolků. První z nich bylo sdružení STUD založené na půdě Masarykovi univerzity v Brně.

Hlavní činností STUDu bylo pořádání setkání, besed a diskuzí zaměřených na coming out. Členové a hosté se mohli jednak informovat o problematice, kterou s sebou coming out přináší a také si v bezpečném prostředí ujasnit a utřídit své myšlenky a pocity. Postupně takovéto studentské kluby vznikaly i v dalších univerzitních městech, např. v Praze a v Olomouci (Seidl 2012, s. 362-363).

Homosexuální menšina a společnost

Komunita LGB lidí jsou jednou ze složek společnosti a jako taková je nucena střídat se se sociální realitou, která je vytvářena heterosexuální většinou, prostřednictvím například kulturních či legislativních norem. Vztah mezi většinou a homosexuální menšinou je proměnlivý a vzájemně se ovlivňuje. Postoje a názory většinové společnosti působí do činnosti LGB spolků a organizací, jejichž aktivity a snahy se promítají zpět do majority.

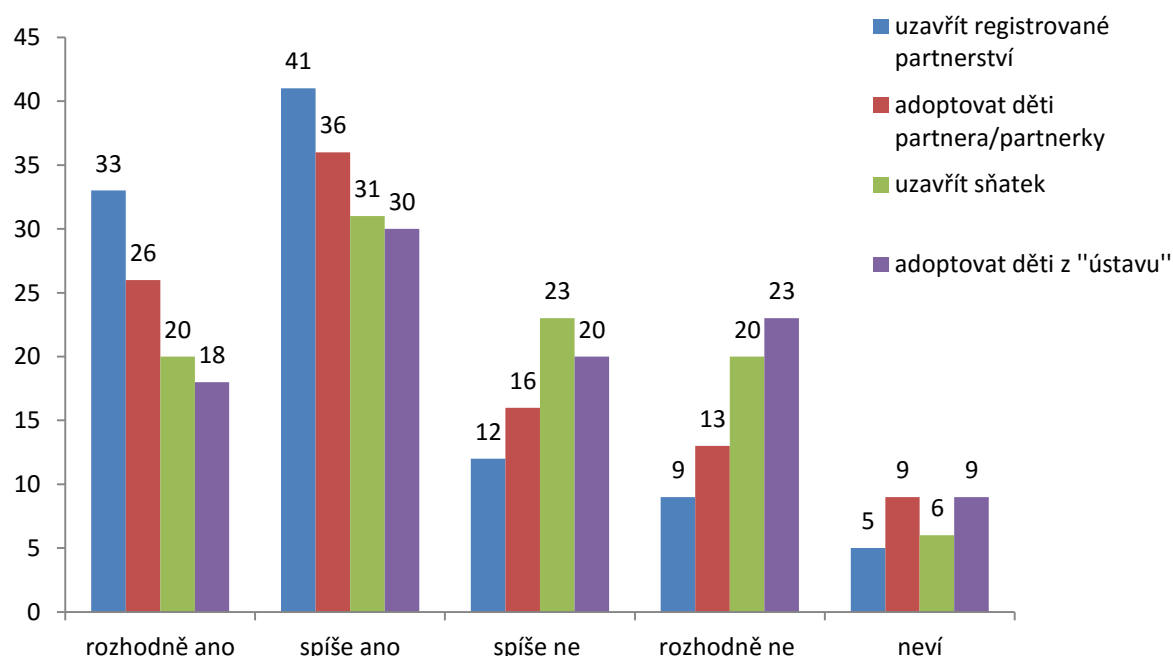
Ačkoliv se tyto vztahy v posledních desetiletích mění k lepšímu a odmítání a diskriminace homosexuálních jedinců není společensky vyžadovaná, především zásluhou výše zmiňovaných spolků a jejich aktérů, nelze jednoznačně říct, že by lidé s odlišnou orientací dosáhli rovného postavení (Beňová et. al. 2007, s. 43-44).

Postoje české veřejnosti k tématu homosexuality jsou pravidelně zkoumány předními českými organizacemi zabývajícími se průzkumy veřejného mínění. V posledních letech tyto výzkumy ukazují jednoznačný posun směrem k liberalizaci (Weiss, Zvěřina in Beňová et. al. 2007, s. 44).

Jednou z organizací provádějící průzkum veřejného mínění je Centrum pro výzkum veřejného mínění spadající pod Sociologický ústav Akademie věd ČR.

Každoročně provádí šetření zaměřené na toleranci společnosti vůči homosexuálně orientovaným jedincům. Výzkum se konkrétně týká názorů české společnosti na témata, jako je registrované partnerství, uzavírání sňatků a adopce dětí homosexuálními páry.

Graf č. 1: Homosexuálně orientovaní muži a ženy by měli mít právo...?

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 20. 6. 2016, 1005 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

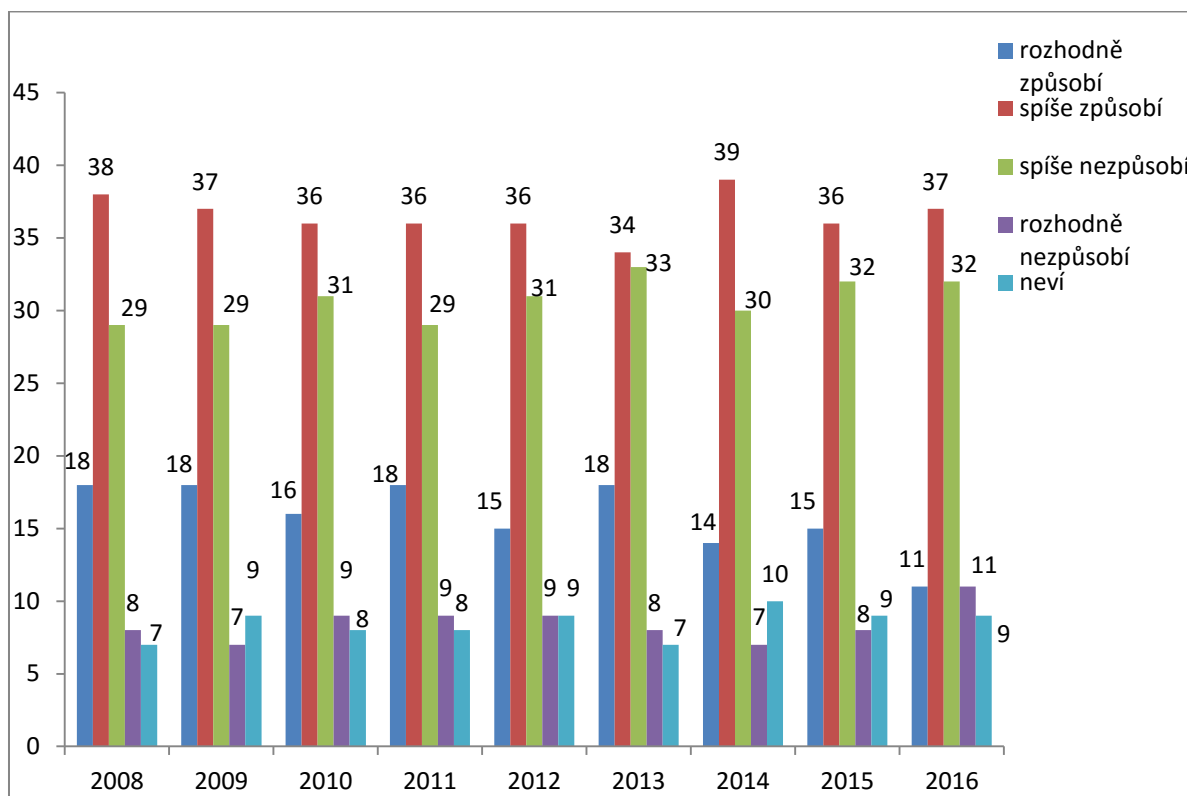
Souhlasné odpovědi, jak výzkum ukazuje, můžeme nalézt v otázkách uzavření registrovaného partnerství i možnosti adoptovat děti partnera či partnerky. Mírně převažují pozitivní stanoviska i v otázkách možnosti adopce dětí z dětských domovů.

Z průzkumů je zřejmé, že česká společnost je rok od roku shovívavější a tolerantnější k lidem se sexuální preferencí osob sejného pohlaví. Z podrobnější analýzy dále vyplývá, že více liberální a otevřenější jsou k sexuálním menšinám lidé s vyšším vzděláním, bez náboženského vyznání, obyvatelé měst a mladší generace.

Součástí průzkumu je i zjišťování mínění o toleranci české společnosti k homosexuálním jedincům a to otázkou na reakci sociálního okolí respondentů.

Graf č. 2 Způsobí přiznání k homosexualitě potíže v soužití s ostatními lidmi ve Vašem městě či obci?

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 20. 6. 2016, 1005 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z grafu je patrné, že necelá polovina lidí (48% - součet odpovědí „rozhodně způsobí“ a „spíše způsobí“) si myslí, že by toto přiznání, v jeho okolí, způsobilo potíže. Naopak 43% respondentů si myslí, že ne. Ve srovnání s výsledky z dřívějších let však můžeme usoudit, že pochybnosti o toleranci české společnosti jsou rok od roku nižší.

Sociosexuálními výzkum je také v pětiletém intervalu prováděn Sexuologickým ústavem. Z jejich výsledků vyplývá, že ženy jsou obecně více tolerantní k homosexualitě než muži. Za další relevantní faktory rovněž považují věk, vzdělání a religiozitu. Sexuální konzervatismus je, jak uvádí Petr Weiss, typický pro starší populaci, lidi s nižším stupněm dosaženého vzdělání a pro věřící, což jsou závěry, které se shodují s výsledky Sociologického ústavu Akademie věd (Weiss a kol., s. 114).

3.2 Registrované partnerství

Zjednodušeně řečeno je registrované partnerství partnerský svazek podobný manželství, který je uzavírán homosexuálními páry před matrikářem.

V 90. letech minulého století došlo, z právního hlediska, ke zrovnoprávnění homosexuálních styků, dále následovala snaha změnit právní pojetí homosexuálního partnerství, jež by potvrdila společenskou hodnotu homosexuálních vztahů a poskytla partnerům ochranu v sociálním i majetkovém smyslu (Janošová 2000, s. 50).

Snaha homosexuální menšiny a jejich sdružujících organizací o odstranění diskriminace, homofobie a zrovnoprávnění s majoritní společností nakonec vyústila ve vznik zákona o registrovaném partnerství, který čekala velmi komplikovaná cesta, od jeho předložení roku 1998 až k samotnému schválení Parlamentem České republiky v roce 2006.

Na tvorbě návrhu tohoto zákona se podílela především organizace známá jako Gay iniciativa (dříve SOHO) a pro LGB komunitu jeho schválení znamenalo mnoho. A to nejen z hlediska práva a legislativy, ale rovněž z hlediska partnerských a intimních vztahů. Zákon přispěl posílení vážnosti homosexuálních vztahů a mimoděk i ke zvýšení informovanosti heterosexuální společnosti, a to opět především díky médiím, která proces schválení zákona, zvláště v posledních fázích, pečlivě sledovala.

Poprvé byl návrh zákona o registrovaném partnerství předložen roku 1998, a to společně třemi poslanci z různých politických stran. Oni poslanci při předkládání zákona zdůrazňovali, že se nejedná o žádné rozšíření tradičního pojetí manželství, ale o zcela nový druh svazku, jenž má dopomáhat k zesílení monogamie, a tím mimo jiné i ke snižování rizik přenosu pohlavních chorob, a upevnění dlouhodobých párových vztahů (Fanel 2000, s. 461).

Tento čin vyvolal v české politické sféře, stejně jako ve veřejném životě, vlnu diskuzí. Odpůrci používali různé argumenty, které si ovšem často protiřečily a jejich koncept byl často nepodložený. Častým argumentem bylo, že ono partnerství je srovnatelné s institutem manželství dvou osob opačného pohlaví, které však slouží primárně k výchově dětí. Proto by podobnost mezi těmito dvěma druhy svazku být neměla, jelikož homosexuální dvojice nebudou mít své vlastní děti. Jiní svými argumenty zase požadovali sociální výhody pouze pro ty homosexuální páry, jež si je prokazatelně zaslouží. Návrh zákona byl v tomto roce, stejně jako v letech následujících, zamítnut (Fanel 2000, s. 462- 466).

V roce 2005 došlo k projednávání v pořadí již 5. návrhu zákona o registrovaném partnerství. Důležitou skutečností, která tehdejší projednávání zásadním způsobem ovlivnila, byl nástup nové vlády pod vedením premiéra Jiřího Paroubka, který se vyslovil pro jeho schválení a před jeho třetím čtením přesvědčil poslance a poslankyně ČSSD, aby místo hlasování proti zákonu raději odešli z jednací místnosti. Díky silné podpoře vrcholného politika, byl zákon 16. prosince 2005 Poslaneckou sněmovnou skutečně schválen. Nyní se gay-lesbická iniciativa musela zaměřit na další složky legislativy, tedy na Senát a prezidenta. V Senátu se návrh, na rozdíl od Poslanecké sněmovny, setkal s vstřícností a hned v lednu roku 2006 došlo k jeho schválení. Posledním krokem bylo postoupení prezidentu republiky, jimž byl tehdy Václav Klaus, který proslul svou kritikou zákonné úpravy homosexuálních svazků (Seidl 2012, 420- 424).

Bývalý prezident České republiky Václav Klaus schválení zákona vetoval kvůli tomu, že se dle jeho slov jedná o zásadní zákon, ovlivňující mezilidské a intimní vztahy a jako takový by měl být schválen nadpoloviční většinou poslanců, tedy minimálně 101 hlasy. Navíc uvedl, že paragrafy zákona jsou identické s paragrafy definující manželství a rodinu, což je nepřipustné (Mach 2006, s. 9). Názory exprezidenta republiky a dalších odpůrců vyšly v únoru 2006 v knize Petra Macha, ve které jsou uvedeny argumenty, jak politické, tak právní, proti schválení návrhu tohoto zákona.

Miroslav Macek například dokonce uvádí, že homosexuálové nepotřebují žádný speciální zákon sloužící k jejich ochraně či vyřešení konkrétních problémů. Tvrdí, že velká většina těchto problémů ani neexistuje nebo se jedná o záležitosti, se kterými se potýkají i heterosexuálové. Ve skutečnosti, dle jeho slov, existuje jen několik, nepříliš zásadních problémů, jež by se daly vyřešit drobnými změnami ve stávajících zákonech. Skutečným motivem homosexuální menšiny je snaha prosazením zákona získat uznání, a to jak právní, tak společenské, snaha stát se obvyklou součástí společnosti (Macek in Mach 2006, s. 46- 47).

Přes veškeré úsilí odpůrců zákona nakonec 15. března 2006 Poslanecká sněmovna rozhodla, že zákon o registrovaném partnerství definitivně vstoupí v platnost. Ihned v létě téhož roku byla uzavřena první registrovaná partnerství v České republice (Seidl 2012, s. 426- 428).

Zákon č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů definuje v paragrafu 1 registrované partnerství jako: „*trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným tímto zákonem*“.(Mach 2006, s. 51).

Ačkoliv cesta ke schválení zákona o registrovaném partnerství byla zdlouhavá a plná komplikací, nakonec se gay-lesbické úsilí vyplatilo. Tento druh partnerství znamenal v naší společnosti podporu lidských práv, velký krok ke zrovnoprávnění sexuální menšiny s majoritní společností a také zvýšení práv jednotlivce v otázkách společného majetku, dědictví, poskytování lékařských informací o partnerovi apod.

3.3 Homoparentální rodičovství

Rodičovství homosexuálních párů je stále diskutované téma a pro gay/lesbickou minoritu představuje jisté završení snahy o získání rovnocenného postavení s heterosexuální společností. Zároveň tato snaha pramení z touhy po plnohodnotném životě. Založení rodiny a výchova dětí poskytuje naplnění partnerského života a je jedno, zda mluvíme o partnerech stejného či opačného pohlaví.

Rodina bývala vždy vnímána, jako základ společnosti, jakési ukotvení mezilidských vztahů pro dobře fungující vývoj civilizace. V pozdně moderní době je však ovlivňována sociálními procesy, jako je globalizace, rozvoj reprodukčních technologií, individualizace, apod. Nedbálková ve své knize zmiňuje autory Becka a Beck- Gernsheina, kteří tvrdí, že: *„jsme uprostřed globální revoluce, během které lidé na kousky rozebírají a znovu sestavují jen zdánlivě věčné a neměnné zákonitosti toho, co bylo známo, jako rodina“* (Nedbálková 2011, s. 24).

Spolu s měnící se společností prochází proměnou i pohled na rodinu jako základní sociální instituci, V dnešní době už nelze jednoznačně nadefinovat, co znamená pojem rodina, láska, manželství či rodičovství, jelikož vše získává nový, rozšiřující se význam. S nástupem modernity se struktura rodiny nevytrácí, avšak získává i další možnosti uspořádání, které ve světě již nemají punc deviance a stejně tak představa normální rodiny, tedy takové, která je tvořena dospělým, heterosexuálním párem a jejich biologickými dětmi, přestává být dominantním ideálem (Nedbálková 2011, s. 24-25).

Zhruba od poloviny 80. let 20. století probíhají v zahraničí nejrůznější psychologické a sociologické výzkumy, jejichž hlavním cílem je zjistit, jak se vyvíjí děti žijících v homosexuálních rodinách. Na základě těchto průzkumů mají homoparentální rodiny ve světě podporu pedagogických i psychologických institucí. Homosexuální páry v České republice však stále čelí problémům právním i společenským, jež jim přináší nerovné společenské postavení a komplikují výchovu dětí (Kutálková 2015, s. 9).

Problémy se vyskytují již při samotné snaze založit rodinu. Prozatím v České republice neexistuje legální cesta, která by umožnila, jak svobodným ženám, tak lesbickým párům využít služeb asistované reprodukce. Systém nepodporuje ani gay páry, kteří chtějí založit rodinu ve spolupráci s náhradní matkou. Legislativa v tomto směru absolutně chybí a proto gay a lesbické páry a jejich děti musí čelit mnohým nejistotám. I v případě náhradní rodinné péče jsou homosexuální páry znevýhodněny oproti heterosexuálním dvojicím. Pokud jedinci žijí v registrovaném partnerství, nemohou si osvojit dítě a poskytnou tak domov opuštěným dětem. Ani v případech pěstounské péče nelze říct, že by stejnopohlavní páry měli stejná práva jako páry manželské (Kutálková 2015, s. 9).

Diskuze o možnosti vzniku homoparentálních rodin je v naší společnosti prozatím na začátku a často jsou v ní opomíjeny důležité aspekty, a to především fakt, že páry stejného pohlaví vychovávající děti již v České republice bezesporu existují, jen je stát nerozeznává (Beňová et. al. 2007, s. 23- 24). Stejnopohlavní rodiče jsou tak denně vystavováni mnoha komplikacím. Příkladem může být systém sociálního zabezpečení. Nebiologická, jinak řečeno sociální matka, v případě potřeby nemůže čerpat peněžitou pomoc v mateřství. Homoparentální rodiče musí při běžných situacích řešit, zda zveřejnit či raději ne, skutečnou podobu rodiny. Současně také musí připravit své děti na negativní reakce svého okolí. Stejně tak v krizových situacích, které nelze předvídat mají tyto rodiny nerovné postavení. V případě smrti jednoho z rodičů jim totiž stát neposkytuje de facto žádnou ochranu. Pokud dojde ke smrti biologického rodiče, nelze s jistotou říct, že jeho dítě bude moci zůstat s druhým, tzv. sociálním rodičem. Naopak při úmrtí sociálního rodiče děti nemají právo na sirotčí důchod (Kutálková 2015, s. 9- 10).

Česká společnost není prozatím zcela připravena na zakládání nového typu rodiny. Stále ještě převládají argumenty, proč nedat možnost vzniknout této struktuře a právně ji podpořit. Jedním z hlavních argumentů odpůrců schválení možnosti zakládání rodin homosexuálními páry, je námitka, že v případě výchovy stejnopohlavních rodičů, bude dítě nějakým způsobem postiženo absencí druhého pohlaví. Tato absence mužské či ženské role v rodině bude mít, dle některých odborníků, špatný vliv na správný psychický vývoj dítěte. Další protiargumenty, které prozatím znemožňují legální existenci těchto rodin se všemi náležitými právy, jsou především obavy z možného ovlivnění sexuální orientace dítěte vyrůstajícího ve stejnopohlavní rodině. Rovněž dojde k narušení tradičního pojetí rodiny a tím pádem k potenciálnímu vzniku traumatizujícího postavení dítěte ve společnosti, které povede

k šikaně, diskriminaci, apod. a tudíž znemožní jeho zdravý sociální i emoční vývoj. (Experiment ČT, [online]).

Ve světě se výzkumem dětí vychovávaných gayi a lesbami zabývají desítky studií. Navzdory rozšířenému přesvědčení mezi laickou veřejností a některými odborníky, žádné z těchto vědeckých bádání nezjistilo, že by děti vychovávané homosexuálními rodiči měly výraznější problémy s uvědomováním si své vlastní pohlavní nebo sexuální identity či v jiné oblasti psychického vývoje. Současně bylo zjištěno, že pro děti je všeobecně lepší, jsou-li vychováni dvěma milujícími rodiči, přičemž nezáleží, zda jsou stejného či opačného pohlaví. Hůře, v některých oblastech, prospívají ty děti, které vyrůstaly v rodinách s jedním rodičem jakékoliv sexuální orientace (Beňová et. al. 2007, s. 24).

Jak zahraniční průzkumy ukazují, v nejlepším zájmu dítěte je vyrůstat ve stabilní a plnohodnotné rodině s oběma rodiči. Je také nutné, aby se děti vyvíjely ve stabilním právním a sociálním prostředí. V zemích jako je Česká republika, ale i v dalších státech, tomu brání existující či spíše neexistující legislativa. Zájmy a práva dítěte v tomto ohledu nejsou brány v potaz. Proto některé odborné společnosti vyzývají právní instituce k přehodnocení dosavadního stavu, k určitým změnám, které by vedly k naplnění zájmů a práv dětí vyrůstajících v homoparentálních rodinách (Beňová et. al. 2007, s. 24).

Je zřejmé, že v České republice prozatím není rodina tvořená stejnopohlavním párem a dítětem, popř. dětmi, chápána jako rodina plnohodnotná. Právní ochrana i symbolické uznání homoparentálních rodin by LGB párům poskytlo možnost uzavřít stejné manželství, se všemi jeho právy a povinnostmi, které vyplývají z tohoto sňatku pro páry heterosexuální. Tím by došlo ke zjednodušení řešení každodenních i nepředvídatelných situací, jimiž je rodinný život provázen (Kutálková 2015, s. 66).

Praktická část

4 Popis výzkumu

4.1 Formulace výzkumného cíle

Je nesporné, že dnešní doba s sebou nese mnohé společenské změny a to leckdy až ohromující rychlostí. Témata, jež byla v nedávné minulosti považována přinejmenším za tabu, jsou dnes tolerována a veřejně diskutována. Patří mezi ně i intimní a sexuální oblasti partnerských vztahů. Ačkoliv je tato sféra lidského života stále velmi osobní a citlivou, na veřejnost se dostává a to především díky médiím. Mluví se o lidské sexualitě ve všech podobách a společnost tak díky informovanosti získává nový, liberálnější pohled.

Empirická část práce měla 2 hlavní cíle. Prvním cílem praktické části bylo zjištění, zda dnešní středoškolští studenti vnímají existenci homosexuálně orientovaných jedinců a pokud ano, jaké jsou jejich názory, postoje a míra informovanosti vztahující se k této problematice

Druhým neméně důležitým cílem této práce bylo naopak prozkoumat, jaké je to být jedincem s homosexuální orientací na střední škole. Jak se mladý člověk v tomto nejistém období cítí, co prožívá a jak se s nově nalezenou sexuální preferencí, která se liší od majoritní, heterosexuální, dokáže vypořádat a naopak, jak vnímá názory a přístup svého okolí, přátel, rodiny a společnosti k jeho odlišné formě sexuální orientace.

4.2 Metoda výzkumu

V praktické části diplomové práce, jsem použila kvalitativní výzkum formou případových studií. Metodou tvorby dat byly strukturované a polostrukturované rozhovory.

Při setkáních se žáky středních škol jsem využívala metodu polostrukturovaného rozhovoru. Původně bylo mým záměrem vést rozhovor zcela improvizovaně, bez předchozí striktně dané přípravy otázek a přizpůsobovat se každému studentu individuálně. Nicméně posléze jsem byla nucena stanovit si alespoň vztyčné body, abych zjistila názory studentů na podstatné oblasti tohoto tématu. Vedlo mě k tomu především zjištění, že při setkáních se studenty jsme, na základě jejich vyprávění, často zabředli do námětů vzdálených problematice homosexuality. A pak bylo pro mne obtížné vrátit se k tématu a neopomenout některou ze zásadních otázek.

V interview se studentem Martinem, který je homosexuálně orientovaný, jsem použila metodu strukturovaného rozhovoru, abych zjistila jeho konkrétní stanoviska.

Informace a data pořízená během rozhovorů jsem zpracovala a interpretovala přímou řečí respondentů, ponechala jsem je v originální podobě, bez jakýchkoliv jazykových úprav.

Rozhovory s respondenty jsem prováděla osobně, v prostředí dle jejich vlastního výběru a to v takovém, které pro ně bylo známé a ve kterém se oni sami cítili dobře, většinou např. v kavárně. Interview jsem prováděla individuálně, s každým studentem zvlášť.

4.3 Výběr respondentů

Respondenti, které jsem oslovila pro svůj průzkum, jsou studenti různých ročníků, různých středních škol. Výzkumným vzorek se skládá z devíti respondentů- ze čtyř dívek a pěti chlapců, z nichž jeden je homosexuálně orientovaný mladý muž.

Respondenty, jež mi poskytli informace do praktické části diplomové práce, jsem osobně neznala, byli vybráni učiteli na jednotlivých školách, na základě dobrovolnosti. O respondentech uvádím jen tyto obecné informace, kvůli zachování anonymity:

Tabulka č. 2: Seznam respondentů

Jméno	Věk	Ročník	Škola
Kim	15	I.	střední škola polygrafická
Gábina	16	I.	Gymnázium
David	17	II.	Gymnázium
Martina	16	II.	Gymnázium
Pavčina	17	III.	střední zdravotnická škola
Petr	18	III.	Učiliště
Lenka	19	IV.	střední škola logistiky
Jan	19	IV.	Gymnázium
Martin	18	IV.	Gymnázium

Zdroj: Vlastní zpracování

5 Interpretace výsledků výzkumu

Výsledné odpovědi získané v rozhovorech s respondenty jsem rozdělila do dvou hlavních částí. V podkapitolách 5.1- 5.7 jsou uvedeny odpovědi studentů na otázky týkající se jejich pohledu, názorů a způsobu vnímání homosexuality a jejich projevů. Rozhovor se studentem s homosexuální orientací je uveden v podkapitole 5.8.

5.1 Homosexuální orientace a možnost poznání homosexuálně orientovaných jedinců na základě určitých znaků

Při pokládání otázek, co si vůbec studenti představí pod pojmem homosexualita a zda si myslí, že je možné homosexuálně orientovaného jedince nějakým způsobem rozpoznat a pokud ano, tak jakým, jsem se setkala s následujícími odpověďmi:

Kim

Nedokážu to úplně vysvětlit, podle mě je homosexuál člověk, kterej se orientuje na stejný pohlaví. Nejspíš ho nějak přitahují lidi se stejným pohlavím, jako má on sám. O tom jestli se dá poznat na první pohled, jestli je někdo gay nebo lesba jsem nikdy nepřemýšlel, ale myslím, že asi jo. Myslím si, že to záleží na věku, jelikož když to třeba ten kluk zjistí, tak se to snaží na začátku zakrýt, ale později, když se s tím smíří, tak se oblíká a chová jinak, Mám pocit, že kluci, homosexuálové, jsou mnohem zženštilější než heterosexuálové. Mají jinej styl oblíkání a většinou mluví vyšším hlasem. Podle toho se to podle mě dá poznat (Kim, říjen 2016).

Gábina

Homosexuál je člověk, kterej má jinou sexuální orientaci. Kluci se orientují na další kluky a holky zase líbí holky. Myslím si, že homosexuála nejde nijak rozpoznat nebo aspoň ne hned na první pohled. Já to teda určitě neumím. Dneska se každej oblíká nějak zvláště, lidi chtějí být originální, tak nosí různě zvláštní věci, to je jen taková móda, ale rozhodně si nemyslím, že když třeba kluk nosí barevný oblečení, že musí byt za každou cenu gay, i když spousta lidí to takhle bere. Je možný, že bych homosexuála poznala podle chování, je možný, že mají třeba kluci- gayové mají jiný koníčku, zajímají se o jiný věci (Gábina, říjen 2016).

David:

Homosexualita je jakýsi děj, kdy si člověk hledá svého životního nebo sexuálního partnera stejného pohlaví, jak je on sám. Jestliže chceme poznat homosexuála, tak to může být na základě nějakých charakteristických vlastností, např. že gayové mají většinou vyšší hlas, nosí upnutá trička a tak celkově se chovají zženštile. Úplně typická je náušnice v uchu. A u holek to bývá prstýnek na palci... (smích). To jsem myslím někde četl... Ženy- lesbičky mívají zase spíš víc mužských vlastností a taky mívají často feministické sklony. Všeobecně si myslím, že homosexuální muži jsou víc zženštilí a ženy jsou zase víc jako muži, ale samozřejmě to nemusí být úplně vždycky pravda (David, prosinec 2016).

Martina:

Pod tím pojmem si představím, že je to člověk, který je odlišný. Nemám to spojeno jen se sexuální orientací. Podle mě je to vrozené vědomí, že je něco jinak. Samozřejmě, že sexuální orientace s tím také souvisí, ale přece ten člověk musí být nějak jinej, když si hledá partnery stejného pohlaví nebo ne? Jako ne, že by na tom bylo něco špatného, jen říkám, co si myslím. Na první pohled homosexualitu asi nemůžeme poznat, spíš si myslím, že až při bližším seznámení. Ale zase jak u koho. Mě osobně přijde, že někteří to vyloženě prožívají, někdy až zbytečně moc. Mám dojem, že někteří gayové to třeba dávají záměrně najevo, ale někdy tak jako dost nepřirozeně. V tomhle ohledu podle mě, záleží na vzdělání a asi i na výchově, k tomu chovat se záměrně víc zženštile a snažit se na sebe strhávat pozornost nějakými gesty, spíš tíhnout lidi s nižším vzděláním (Martina, listopad 2016).

Pavčina

Homosexuál je člověk, kterej má jinou osobnost a celkově jeho vnímání světa je jiný. A proto si to nahrazuje tím, že hledá partnery stejného pohlaví. Gayové mají ženskou chůzi a vůbec zženštilé chování. I povaha se od klasické mužské liší. Jsou podle mě klidnější a taky víc citlivý. U lesbiček si zase naopak myslím, že převažuje ta chlapecká energie (Pavčina, březen 2017).

Petr

Lidi, co se jim líbí stejný pohlaví, jako mají oni sami. Jo, homosexuála bych určitě hned poznal. Hlavně proto, že gayové se oblíkaj jinak, většinou nosí i různý holčičí náramky nebo i prsteny. Holky jsou zase naopak většinou neupravený, moc na svůj vzhled nedbaj. Kolikrátě nevíte, jestli je to holka nebo kluk (Petr, březen 2017).

Lenka

Homosexualita je druh sexuální orientace, je to opak heterosexuality, to znamená, že kluci se orientují na kluky a holky zase na holky. Což asi není úplně přesná definice, ale tak nějak bych to zjednodušeně řekla. Jestli bych dokázala rozpoznat homosexuála, to nedokážu říct. Vím, že se říká, že lesbičky mají spíš mužské vlastnosti a gayové zase ženské, ale já bych teda na základě vlastních zkušeností řekla, že to neplatí vždycky. Moje spolužačka ze základky je lesba a je to krásná holka s úplně stejnými holčičími zájmy, jako mám já a další holky, co jsou hetero, takže si myslím, že se to takhle jednoznačně říct nedá (Lenka, březen 2017).

Jan

Je to sexuální orientace, kdy daný člověk hledá romantický vztah nebo jen sexuální vztah s člověkem stejného pohlaví. Na základě zkušenosti s gayi musím říct, že na první pohled bych v dnešní době homosexuála nerozeznal, ale při bližším poznání toho konkrétního člověka už ano. Podle mě mají homosexuálové jiný způsob myšlení i jiné zájmy a koníčky než heterosexuálové. Moji homosexuální přátelé místo do fotbalu, raději chodí do kurzu na přípravu kávy. Jsou taky mnohem citlivější a empatictější než heteráci, aspon takhle to vnímám já. Věřím, že to ale neplatí u všech gayů. Nejsem moc zastáncem těch předsudků, co má spousta mých vrstevníků. Co tvrdí, že lesby jsou škaredý holky, mužatky, co se neumí oblíkat a mají feministický názory (Jan, únor 2017).

5.2 Příčiny vzniku homosexuální orientace a možné způsoby jejího ovlivnění

Za možné způsoby, jež mohou zapříčinit či ovlivnit vznik homosexuální orientace studenti považují následující:

Kim

První, co mě napadá, je že příčinou vzniku můžou být vlivy v té rodině, kde to dítě vyrůstá. Rodiče svým chováním můžou ovlivnit orientaci svého dítěte, ale zase na druhou stranu je určitě možný, že to dítě bude homosexuál i když ta rodina bude fungovat dobře. No, to nevím, na tohle asi nedokážu odpovědět, to je docela těžká otázka (Kim, říjen 2016).

Gábina

Tak to nevím přesně. Je docela možný, že se dá orientace člověka ovlivnit hned po narození, do určitého věku. Třeba, když ho ti rodiče vystaví špatným vlivům, když před ním chodí třeba nazí...(smích) nebo já opravdu nevím. Ještě mě napadá, že homosexualita se může vyvinout, když dítě nemá jednoho z rodičů. Například dcera nemá otce, nemá ten mužský vzor, a proto se z ní může stát lesbička (Gábina, říjen 2016).

David

Myslím, že v dnešní době prozatím neexistuje žádná studie, která by dokazovala, jaké jsou příčiny toho, že někdo je homosexuál a někdo heterosexuál. Může to být např. podmínkami v rodině, když je dítě vystaveno nějakým negativním psychologickým vlivům, ale myslím si, že hlavní příčiny je nám zatím neznámá. Ovlivnit by se orientace teoreticky dal, třeba kdyby dítě vyrůstalo s homosexuálními rodiči, tak by možná to dítě mohlo inklinovat k homosexualitě (David, prosinec 2016).

Martina

Podle mě je dneska hrozně těžký rozeznat, kdo je opravdu homosexuál a kdo si na to jenom hraje, protože chce vzbudit pozornost a být zajímavější. Když to nepředstírá, tak to ten dotyčný má v sobě nejspíš už od narození a podle mě, to nejde nijak změnit. Když si bude malá holčička chtít hrát s autama a rodiče jí budou kupovat barbíny, tak to k ničemu nebude. Nejspíš se s orientací, buď s tou nebo s tou, už rodíme (Martina, listopad 2016).

Pavčina

Myslím si, že je to dáno tím, že se třeba žena zklamala ve vztahu s mužem a na základě toho se stala lesbičkou. Už nemohla chlapům dál věřit, tak proto se stala lesbou. A nebo si taky myslím, že to může být dáno tím, že jí naprosto dokonale vyhovuje povaha té ženy. Vliv na tu orientaci můžou mít i problémy v rodině, například zneužívání (Pavlín, březen 2017).

Petr

To opravdu nevím, nad tím jsem si nikdy neuvažoval, ani jsem o tom nic neslyšel. Je možný, že se homosexualita dědí po rodičích. Nebo se ti lidi prostě rozhodnou, že budou homosexuálové. Myslím, že i to je dneska možný. Spousta lidí to dělá nebo to jen o sobě tvrdí třeba proto, aby byli zajímavější. Myslí si, že pak budou víc moderní (Petr, březen 2017).

Lenka

Homosexualita je asi druh nějaké vrozené „vady“, což zní opravdu hrozně. Nemyslím si, že by to byla vada, která by toho člověka nějak znehodnocovala, to vůbec ne, ani mu nijak neškodí, jen ji má prostě v sobě. Jinak si to nedovedu vysvětlit (Lenka, březen 2017).

Jan

Myslím si, že zatím nikdo nebyl schopnej jednoznačně a na sto procent určit, co může za vznik homosexuality nebo jsem o tom alespoň já, nic neslyšel. Vím, že se mluvilo o genetických vlivech, ale přiznám se, že tomu moc nerozumí. Jaké jsou příčiny, to bych si opravdu netroufal tipovat. A ani jsem se o tom příliš nezajímal (Jan, únor 2017).

5.3 Názor na jedince s homosexuální orientací

Jaký je obecný postoj mnou vybraného vzorku studentů na homosexualitu a z čeho tento názor pramení:

Kim

Homosexuálové mi nevadí, pokud to ten konkrétní člověk nedává nějak výrazně najevo, já s tím problém nemám. Taky si ale myslím, že homosexuálové jsou mým vrstevníkům často pro smích. Zním třeba osobně jednoho kluka, kterej není gay, ale chodí tak oblíkanej, třeba, že nosí růžový trička a nagelovaný vlasy, tak už si to spousta mých

spolužáků o něm myslí. Je prostě jinej a proto je často terčem posměchu. Mně obecně vadí, jak dělávají ty průvody, to mi přijde jako zbytečný vzbuzování pozornosti. Myslím, že tohle docela přehání, dřív to zřejmě dělali, aby získali větší práva, ale teď si myslím, že to jen využívají k tomu, aby se zviditelnil (Kim, říjen 2016).

Gábina

Gayové a lesby mi nevadí, to určitě ne. Máme ve škole jednoho kluka, o kterým se to říká, ale jak už jsem říkala, já to na těch lidech nedokážu rozpoznat. Je fakt, že se mnohem radši baví s holkama, moc mu nejdu sporty a baví ho výtvarka, ale nevím, jestli to znamená, že je homosexuál. Já to nějak neřeším, mám ho ráda a dá se s ním normálně bavit, takže i kdyby to byla pravda, tak mě by to určitě nevadilo (Gábina, říjen 2016).

David

Já si myslím, že homosexualita rozhodně není normální, na druhou stranu, co je v dnešní době normální...(smích). Když se to vezme z přírodního hlediska, tak k přežití je vždycky potřeba samec a samičky nebo teda muž a žena, kteří spolu vytváří potomstvo. Homosexualita je podle mého názoru, nějaká nemoc, která tělu neubližuje, takže není potřeba ji nijak léčit (David, prosinec 2016).

Martina

Beru to, pokud to lidi mají opravdu v sobě, pokud se s nima dá normálně bavit, jsou v pohodě, tak mi to přijde normální. Ale rozhodně mi právě vadí ti, kteří se zničehonic rozhodnou, že budou homosexuálové, jenom proto, aby byli zajímavý, aby to mohli napsat na facebook. Tak z těch mám fakt špatnej pocit (Martina, listopad 2016).

Pavlína

Homosexuály neodsuzuju, myslím, že tohle je každýho věc. Je to osobní a každéj má právo rozhodnout se podle sebe. Myslím si, že by měli mít naprosto stejný práva jako všichni ostatní (Pavlína, březen 2017).

Petr

Můj názor na homosexuály? (Smích). No, těžko říct, rozhodně tyhle lidi nevyhledávám. S rukama si z nich většinou děláme srandu, hlavně z gayů. Nějak to nemůžu pochopit,

jak nějaký kluk může chtít chodit nebo spát s dalšíma rukama. To si vůbec nedokážu představit. Každopádně bych řekl, že pokud mě vyloženě nějak neotravujou, jsou mi asi jedno (Petr, březen 2017).

Lenka

Homosexuálové mi určitě nijak nevadí. Respektuji je a ty, který znám osobně, mám ráda a považuju je za svoje dobrý kamarády. Jediný, co mi vadí, že všeobecně mají homosexuálové, podle mě, potřebu na sebe upozorňovat. Vadí mi pochody, jako je Prague Pride, ani ne ten samotný pochod, spíš chování určitých lidí. Nemám nic proti nějakému boji o lidská práva, ale to, jak se tam někteří obnažují nebo skoro souloží na ulicích, mi přijde fakt nevhodný. To se pak nedivím, že jsou v nemilosti, třeba u starší generace (Lenka, březen 2017).

Jan

Můj názor na homosexuály je snad ve všech směrech kladný. Mezi mé nejlepší přátele patří gayové a rozhodně nemůžu říct, že by se v těch, pro mě, důležitých vlastnostech nějak lišili od mých kámošů s heterosexuální orientací. Možná, jak jsem říkal na začátku, jsou lehce citlivější a někdy příliš řeší věci, nad kterými bychom s ostatníma klukama jen mávli rukou., ale jinak jsou to úplně normální lidi a nemám s nima žádný problém. Naopak si myslím, že bych je bránil, kdyby je někdo nějak ohrožoval jen proto, že mají jinou orientaci (Jan, únor 2017).

5.4 Proces coming out, uvědomění si odlišnosti

Období uvědomění si vlastní identity a sexuální orientace v životě gayů a lesbiček označované jako proces coming out a jeho znalost žáky středních škol:

Kim

Coming out? To jsem nikdy neslyšel, vůbec nevím, že se tomu, tak říká. Každopádně si myslím, že to musí být dost těžký, uvědomit si něco takovýho a ještě to přiznat. Zvlášť dnes, když lidi v našem věku nejsou vůbec tolerantní. Aspoň já to tak vnímám. Moji spolužáci nerespektují nic, než svůj vlastní pohled a názor. Jenom ten je pro ně důležitější, nic jinýho je nezajímá. Když se někdo nějak odlišuje, tak je hned nějak divnej a většinou ho hned vyčlení z kolektivu (Kim, říjen 2016).

Gábina

To je těžký říct, co asi prožívají, když jsem to sama nikdy nezažila, ale myslím si, že musí mít strach, co na to řeknou rodiče a kamarádi, možná se i trochu stydí. Myslím, že na začátku tomu ani moc nevěří, že by mohli mít homosexuální orientaci. Asi hůř jsou na děti z nějakých křesťanských rodin, tam to asi budou mít fakt těžký, a pokud třeba nemají moc kamarádů, kterým by se mohli svěřit, to musí být fakt děs, o takové věci se asi těžko mluví. Ten pojem „coming out“ už jsem slyšela, ale netušila jsem, co přesně má za význam (Gábina, říjen 2016).

David

Takový člověk musí asi trpět depresí nebo bůhví čím ještě. Asi bude dost zmatenej a taky bude mít strach. Abych pravdu řekl, o tomhle jsem nikdy nepřemýšlel, ale určitě to nebude lehký. Hlavně proto, že někteří lidi pro tohle vůbec nemají pochopení. Myslím si, že se to týká, nechci říct hloupějších lidí, ale třeba těch, co mají nižší vzdělání nebo hodně přebírají názory svých rodičů (David, prosince 2016).

Martina

Ti, kteří tu homosexualitu nepředstírají, tak to určitě nemají jednoduchý. Nedokážu si představit, co se jim asi honí hlavou. Věřím, že někteří by mohli mít fakt strach, co na to řeknou lidi kolem, možná, že někdo si to radši ani nepřizná a dělá, že má normální orientaci. Právě proto si taky myslím, že v dnešní době to spousta lidí fakt jen předstírá, aby byli zajímavý. Asi si to člověk neuvědomí a nepřizná hned za jeden den. Že jeden den všichni vědí, že je heterák a on přijde další den a všem roztroubí, že je gay nebo lesba, jak to dělají někteří moji známi. Pokud to má někdo opravdu v sobě, tak nejspíš potřebuje čas, aby se s tím nějak vyrovnal, možná, že vyhledá i psychologickou pomoc (Martina, listopad 2016).

Pavčina

Izačnou se všimát, že opačný pohlaví je nijak nevzrušuje a upřednostňovat t to stejný. Záleží, jak kdo, někdo je z toho v šoku, jak na to bude reagovat jeho okolí a někdo to přijme, si myslím, bez problémů. Coming out znám a vím, že když se někdo přizná homosexualitě, že se tomu tak říká (Pavčina, březen 2017).

Petr

Asi to není moc dobrý, když najednou zjistíš, že tě nevzrušují holky, ale kluci. Předpokládám, že na to přijdou tak nějak, že třeba pozorují spíš chlapy než ženský... (smích), holky je přestávají zajímat a tak podobně. Někdo to podle mě ví už od dětství, někdo si to přizná až třeba ve dvanácti, ve třinácti? Nevím, jak už jsem říkal před tím, tyhle ty lidi mě fakt nezajímají, takže o nich většinou vůbec nepřemýšlím (Petr, březen 2016)

Lenka

Co vím z vyprávění své kamarádky, tak ten coming out není žádná sranda. Ten pojem znám právě od ní. Říkala, že když si začala uvědomovat, že by mohla být lesba, tak pořád jen brečela. Nechtěla chodit do školy a doma se to bála říct, že to její rodiče určitě nepochopí a budou si myslet, že se zbláznila. Nejdřív to neřekla ani nikomu z přátel, měla strach, že se jí vysmějeme a nebudem jí věřit. Pak se s tím tak nějak srovnala, taky díky nějakým poradnám na netu. Psala si s jednou starší paní, co je lesbička a ta ji prý pomohla se s tím vyrovnat. Rodičům to řekla docela nedávno a ti to teda nesou těžce, kamarádi a spolužáci už líp (Lenka, březen 2017).

Jan

Jo, coming out znám, moji homosexuální přátelé to používají běžně. Oni teda říkají, že se někdo takzvaně „vyautoval“, což v jejich světě znamená, že přiznal barvu... (smích). Několikrát jsme se bavili o jejich coming outu a oba se shodli, že to bylo vážně těžký období. Jeden teda říkal, že měl chvíli i sebevražedný myšlenky, ale naštěstí na ně nikdy nedošlo. Říkají, že to chce čas, že si tím každé gay musí projít sám nebo maximálně s jiným gayem, ale že skoro nikdo o tom nemůže mluvit s někým, kdo to neprožil nebo neprožívá. S rodiči je to prý nejhorší, otec jednoho z nich to prý neví dodneška. Taky říkají, že je to na začátku, když o tom začneš přemýšlet, hrozně zvláštní a nejistý. Měli údajně vždycky pocit, že o své sexualitě ani nemusí přemýšlet. Prostě jsem kluk, tak budu na holky. A pak najednou je všechno úplně jinak (Jan, únor 2017).

5.5 Homosexualita mezi námi

Tato otázka byla zaměřena na výskyt homosexuálů mezi dnešní mládeží. Zda studenti mají ve svém okolí či v okruhu svých přátel jedince s homosexuální preferencí, popř. jakým způsobem se o jejich orientaci dozvěděli:

Kim

Znám gaye i lesbu, jsou to lidi v mém věku, znám je ze školy. Ten kluk to o sobě řekl sám, nijak se za to nestydí, ale myslím, že zrovna o něm si to každé myslel už delší dobu, Vždycky se choval hrozně afektovaně a měl takový ženský gesta, O té holce to vím od kamaráda, kterež zná i její přítelkyni. Zním ji krátce a viděl jsem jí jen párkrát, ale žádnéj problém jsem sní nikdy neměl (Kim, říjen 2016).

Gábina

Ne, já osobně, kromě toho spolužáka, o kterým to ani nevím jistě, žádnýho gaye nebo lesbu neznám. O tom spolužákovi to říkají jen ostatní ze třídy, ale mám pocit, že si často vymýšlí, chtějí ho nějak očernit nebo pomluvit, vadí jim, když je člověk trochu jinej, když se něčím liší. Podle nich to vždycky musí něco znamenat. Holka chodí do karate a netráví každéj den dvě hodiny před zrcadlem, tak to musí být zaručeně lesba. To mi přijde ubohý (Gábina, říjen 2016).

David

Tak třeba můj kadeřník je homosexuál a je to naprosto skvělej člověk, se kterým se dá dobře pobavit. O jeho orientaci se to ví, tak nějak všeobecně a navíc on se s tím nijak netají, když k němu přijdu, tak si povídáme, on mluví o svém příteli, že třeba spolu byli na dovolené a podobně (David, prosinec 2016).

Martina

Osobně znám kluka i holka, kteří jsou homosexuálové. O tom klukovi jsem to věděla už před tím, než jsme se seznámili. A navíc to byl zrovna ten typ, na kterým to bylo hodně poznat. Projevoval se vždycky dost nápadně, mluvil takovým hlasem, jako mají gayové v televizi a hodně gestikuloval. Víím, že chodí na učňák a pochází ze slabších poměrů, což si myslím, že je příčinou toho, že se takhle projevuje. Možná, že se tím snaží si i něco kompenzovat. Co víím, tak má asi tři sourozence, takže jestli si třeba připadá nedocenenéj a v té rodině na něj nikdo nemá čas, tak se takhle snaží upoutat pozornost. S tou holkou jsem se seznámila na táboře a hned jsme si začaly rozumět. O tom, že je lesbička jsem se dozvěděla asi až po týdně. Hrozně mě to překvapilo, bylo mi tehdy asi třináct a měla jsem na to ještě jinej názor a na základě tohohle setkání jsem získala novéj pohled na homosexuály (Martina, listopad 2016).

Pavčina

Mám kamaráda, o kterým jsem si to mysleli, ale on to dlouho popíral a tvrdil, že měl spoustu holek, ale pak se najednou přiznal, že je gay a řekl, že se bál, že bychom ho odsoudili, ale my byli spíš rádi, že nám řekl pravdu. Naopak jsem ho potom začala vnímat spíš jako kamarádku, které můžu říct spoustu věcí. Jinak se můj názor na něj nijak nezměnil (Pavčina, březen 2017).

Petr

Znám asi tři gaye a jednu lesbu. Znám je ze školy, ale nijak zvlášť se s nima nebavím a oni se mnou taky ne. Jak jsem říkal, nemáme nic společného, tak ani nevím, o čem bychom se měli bavit. Ti dva gayové mi dost vadí. Kdysi spolu chodili a potřebovali to všem a všude ukazovat. Pořád se drželi za ruce, různě se ochmatávali a v jednom kuse se cimali. Dělalí to veřejně a to mě teda dost štvalo. Bylo vidět, že to dělají jen proto, aby vzbudili pozornost (Petr, březen 2017).

Lenka

Znám jednu lesbičku i jednoho gaye. Tu slečnu znám už dlouho, chodily jsme spolu na základku, ale o tom, že je lesba nám řekla snad až tři roky po škole, když jsme měli sraz. Všichni jsme byli v šoku, to opravdu nikdo nečekal. Asi proto, že když se řekne lesba, skoro všichni si představí nějakou mužatku, co hraje fotbal, což tahle holka opravdu není. Řekla nám, že má už asi půl roku přítelkyni a že to tušila už na základce, jen nevěděla, jak se s tím má sama vypořádat, taky se bála, co na to rodiče, tak o tom radši mlčela. S tím klukem jsem se seznámila docela nedávno, na oslavě narozenin. On tam přišel se svým přítelem, takže to bylo hned všem jasné. Nikdo se nad tím vlastně nijak nepozastavoval. Bylo tam spousta párů a jeden z nich tvořili prostě dva kluci no...(Lenka, březen 2017).

Jan

Ano, znám jich několik. Jeden z nich patří mezi moje nejlepší kamarády. O jeho orientaci jsem se dozvěděl asi před rokem. Už jsem to ale tušil dřív, proslýchalo se to ve škole. Dalšího znám z florbalu a musím říct, že u něj mě to vážně překvapilo. Vůbec jsem to netušil a nevěděl, co na to říct. Navíc jsem to zjistil tak, že jsem toho kámoše lákal na čtyř rande se mnou, mou přítelkyni a její kamarádkou, která tehdy nikoho

neměla...(smích). Jenže on se zatvářil, že to asi nepůjde, protože už má přítele...(smích). Byl to fakt trapas, úplně mi spadla brada, tak jsem řekl, že to chápu a radši jsem utekl pryč. Pak jsem si na to samozřejmě zvykl a nijak jsem to neřešil (Jan, únor 2017).

5.6 Homosexuální zkušenosti

Tímto dotazem jsem se snažila zjistit, zda mají dnešní adolescenti homosexuální zkušenosti, popř. co je k těmto aktivitám vede a pokud ne, jaká by byla jejich případná reakce na homosexuální návrhy.

Kim

Žádnou homosexuální zkušenost nemám. Jeden kluk to na mě jednou zkoušel...(smích). Ale tohle není nic pro mě. Bylo to divný a nepříjemný. On na mě nijak netlačil, jen mi řekl, že se mu líbím a dal mi ruku na záda, ale já z toho měl vážně špatnej pocit. Musel jsem odejít, ta představa, že by po mě něco chtěl, mě docela vyděsila. Jako bavím se s ním doted', ale udržuju si odstup (Kim, říjen 2016).

Gábina

Homosexuální zkušenost mám...(smích). Nebylo to ale s lesbou, jen s kámoškou. Líbaly jsme se, jen tak spíš ze srandy, a že jsme chtěly vyzkoušet, jaký to asi je. Ona už to zkoušela před tím, tak mě do toho tak trochu navezla. Byla to jen sranda, to z nás ještě neděla lesbičky. Už jsem to po tom nezkoušela. Kdyby mi nějaká lesbička dělala návrhy, to by bylo asi něco jinýho. Myslím, že bych se moc dobře necítila, nevím proč je to jiný, než s tou kamarádkou. Asi bych měla strach, že by mě k něčemu nutila nebo že by to brala nějak závažně a chtěla by i něco víc (Gábina, říjen 2017).

David

Ne, já žádnou zkušenost s gayem nemám. Ani nevím o tom, že bych se nějakému homosexuálovi někdy líbil. Možná jsem si toho jen nevšiml. Těžko říct, jak bych zareagoval, kdyby mě nějaký gay zkoušel „sbalit“. To si nedokážu moc představit, jak říkám, nikdy jsme to nezažil, tak nevím, co by to se mnou udělalo...(smích). Rozhodně to ale nijak nevyhledávám (David, prosinec 2016).

Martina

Já osobně lesbickou zkušenost nemám, ale vím, že spousta mých kamarádek jo. Řekla bych, že dneska je to takovej trend, že to lidi zkouší i se stejným pohlavím. Hlavně teda holky, jdou třeba po městě a drží se za ruce, jen aby vzbudily pozornost. Myslí si, že je lidi za tohle snad budou oceňovat a všichni na ně budou koukat. Nevím, jak daleko jsou schopni zajít, myslím, že většina se drží jen za ty ruce nebo zkouší nějaký líbání. Myslím si, že kluci tohle nedělají, Nebo jen úplně minimálně, myslím, že ti k tomu mají větší odpor. Mě tohle nijak zvlášť nebere, nevím, jak bych reagovala, kdyby to na mě nějaká holka zkoušela. Asi by mi to moc příjemný nebylo (Martina, listopad 2016).

Pavčina

Zkoušely jsme to jednou s kamarádkou, když jsme hrály flašku, Bylo to jenom ze srandy, nebrala jsem to vážně...(smích). Ostatní nás tak trochu vyhecovaly, tak jsme si řekly, proč to nezkusit. Jednou mi jedna holka dělala návrhy na oslavě narozenin, já jsem nevěděla, že je lesbička, tak jsem z toho bylo dost vyjevená. Kdybych to věděla, před tím, tak bych jí hned řekla, že nejsem na holky, ale takhle mě fakt zaskočila. Nebrala jsem to nějak špatně, nejdřív jsem byla překvapená, ale pak jsme si to vysvětlily a spíš jsem se tomu jen zasmála (Pavčina, březen 2017).

Petr

Kdyby mě nějaký gay obtěžoval, to bych fakt nesnesl. Ta představa mi přijde fakt nechutná. to by jako nerozdejchal. Nedokážu si představit, co bych dělal. Rozhodně by mě to dost naštválo. Žádnou takovou zkušenost nemám, našťestí. Ani žádnéj homosexuál to na mě ještě nikdy nezkoušel (Petr, březen 2017).

Lenka

Takovouhle zkušenost já nemám a ani mě to neláká. Víam, že ostatní kmošky to zkoušely a některý zašly i docela daleko, ale abych řekla pravdu, tak mě tohle děsí. Myslím, že bych docela těžko nesla, kdyby mi nějaká holka dělala návrhy. Tak představa mi vyvolává úplně husí kůži. Vůbec bych nevěděla, jak zareagovat, asi bych se rozbřečela a utekla (Lenka, březen 2017).

Jan

Jako teoreticky, pokud by se mě pokoušel někdo, jak se říká sbalit, a byl by nějak extra otravný nebo dotěrný, tak by mi to nejspíš vadilo. Možná bych se cítil po lichocen... (smích), ale musel bych tomu udělat přítrž. Menší zkušenost mám, když mě jeden z mých gay přátel zatáhl do gay baru. Tam jsme něco vypili a on mě políbil... (smích). Ted mi to přijde vtipný, ale je fakt, že v tu chvíli jsem moc nevěděl, co dělat. Nakonec to bylo v klidu. Musím říct, že mě to nijak neoslovilo... (smích). Já jsem prostě heterák, ale zase na druhou stranu, zkusit se má všechno. Dnes to беру jako legraci, zkušenost a vykládám to, jako vtipnou historku (Jan, únor 2017).

5.7 Rodičovství homosexuálních párů

Touto výzkumnou otázkou jsem se zaměřila na zjištění názorů studentů na homoparentální rodičovství. Konkrétní skupina studentů se k výchově dětí stejnopohlavním páry staví takto:

Kim

Nevadí mi registrovaná partnerství, myslím si, že v tomhle by měla být svoboda a homosexuální páry mají mít stejná práva, jako ostatní. Adopce a výchova dětí, to mi ale nepříjde moc dobrý. Myslím, že to dítě bude pak dost trpět. Jak znám svoje vrstevníky, tak ti by se mu určitě posmívali a mohli by ho šikanovat. Ale to je jen můj názor. Je taky možný, že to dítě bude považovat takovou rodinu za normální a správnou a pak třeba nebude schopen vytvořit rodinu s partnerem opačného pohlaví (Kim, říjen 2016).

Gábina

Tak o tom jsem teda asi nikdy neuvažovala. To je docela složitý téma. Jako těžko říct, co by to s tím dítětem udělalo, jestli kdyby oba rodiče byli stejného pohlaví, tak by ho to nemohlo nějak psychicky ovlivnit. Je taky možný, že by se z něj stal homosexuál, protože by to viděl u svých rodičů (Gábina, říjen 2016).

David

Myslím si, že pro dítě je daleko lepší, aby vyrůstalo v rodině, která ho bude milovat, než někde v domově, kde je na deset dětí jedna vychovatelka. Já jsem rozhodně pro.

Souhlasil bych, aby homosexuálové mohli adoptovat a vychovávat děti z dětských domovů. I za cenu, že by se z nich stali homosexuálové. I přesto si myslím, že by to pro ně bylo rozumnější a že by byli šťastnější. Taky určitě záleží na přístupu těch rodičů. Měli by svým dětem ukázat, jaké jsou možnosti, že partneri můžou být stejného, ale i různého pohlaví a že obojí je vlastně normální a pořádku a že sami děti se můžou rozhodnout, které variantě dají přednost. Rozhodně si taky myslím, že pokud se to povolí, tak je jen otázka času než si na to společnost zvykne. Takových rodin bude čím dál víc a pak to nebude nikomu připadat, jako nic neobvyklého. Chce to jen čas, aby si na to lidi zvykli (David, prosinec 2016).

Martina

Já si myslím, že by to bylo dobře. Menší děti, třeba na základce by tím asi dost trpěly. Protože podle mě, čím jsou děti mladší, tím jsou krutější a bezohlednější. Ještě by to nedokázaly pochopit, že někdo má dvě mámy a žádnýho tátu. Ale s postupem času by se to asi ustálilo. Až by to dítě vyrostlo a šlo někam na střední, tam by ten přístup byl určitě jinej. Aspoň tak by to bylo v naší třídě. My bychom pro tuhle situaci měli určitě větší pochopení. I když je pravda, že asi ne všichni (Martina, listopad 2016).

Pavčina

Myslím, že by se to mělo umožnit, nevidím důvod, proč by to nemohlo fungovat. Rodiče by měli dítěti říct, že to může i být jinak, že některé děti mají rodinu, kde jsou rodiče opačného pohlaví, aby si ty děcka nemyslely, že je to správně jenom tak, jak to funguje u nich nebo aby ho třeba připravili na to, že se mu někdo bude smát. A taky si myslím, že pokud to takhle udělá víc rodin, tak si to okolí zvykne a už to nebude vnímat jako něco negativního (Pavčina, březen 2017).

Petr

Upřímně, to si vůbec neumím představit, takovou rodinu. Jako, že bych měl dvě matky nebo dva otce? To mi přijde divný. To asi není úplně přirozený, si myslím. A taky si rozhodně myslím, že kdyby dítě mělo takový rodiče, tak by mu to lidi kolem dávali dost sežrat...(smích). Byl by to outsider a myslím, že by ho to mohlo dost štvát, že má takovou rodinu a ty vztahy v rodině by nebyly dobrý. Dávala by jim to za vinu, třeba, že ho ve škole moc nebereou, a tak podobně. Vždyť přece člověk potřebuje mámu i tátu,

každý rodič tomu dítěti dává něco trochu jinýho. Tohle bych teda nejspíš nepovolil. (Petr, březen 2017).

Lenka

Adopci dětí bych homosexuálním párům asi umožnila. Myslím, že stejně jako heterosexuálové touží po těch dětech a po rodině, hlavně teda lesbičky. U nich, protože jsou ženy, ta potřeba mít děti bude silnější. Takže proč ne, pokud budou schopni se o ty děti postarat, poskytnou mu finanční zázemí, vzdělání, lásku a podobně, tak nevidím důvod, pro by to nešlo. A že by to dítě nějak strádalo, že nebude mít třeba tátu a tím nějaký mužskej vzor, tak v tom bych problém neviděla. Vždyt i ty lesbičky mají určité i mužský kamarády nebo by ten mužský vzor mohlo dítě najít třeba v dědečkovi nebo ve strejdovi. To bych určitě jako problém neviděla. Té reakce okolí bych se bála, to je fakt. Někteří lidi nejsou vůbec schopni pochopit nic, co se vymyká jejich maloměšťáckému životu...(smích). Ale z toho bych si nic nedělala, pokud se to povolí, tak takových rodin bude asi hodně a oni si na ně budou muset prostě zvyknout (Lenka, březen 2017).

Jan

Podle mě je jen otázkou času, než se ty adopce povolí. Prostě doba je taková, všechno se vyvíjí a mění a tohle je podle mě jenom další krok, další stupeň vývoje či jak to říct. Jednou jsem četl takvou sci-fi knihu, kde heterosexuálové vymřeli a zbyli jen gayové a lesby. Sex tím pádem nesloužil k rozmnožování, ale jenom k zábavě a všichni se rozmnožovali na klinikách s pomocní asistované reprodukce, tak třeba dojde i na to...(smích). Ne, to byl vtip, ale chtěl jsem říct, že dneska je všechno mnohem víc volný, než bylo v době našich rodičů. Myslím si, že není důvod, proč to nepovolit. Vždycky budou dobré rodiny a rodiny s problémy, ale myslím si, že je úplně jedno, jestli to budou homosexuální nebo heterosexuální rodiny. Budeme se na to holt jen muset zvyknout, hlavně asi teda ty děti, který budou v takových rodinách vyrůstat. Z počátku to bude asi zvláštní, ale je to jenom otázka času, než se to ustálí. Docela bych i věřil tomu, že už takové rodiny existují, moji gay kamarádi se často jedné holky ptají, jestli by s nima šla na kliniku, nechala se od jednoho z nich oplodnit a odnášela by jim dítě. Samozřejmě je to všechno myšleno jen ze srandy, ale proč by to takhle vlastně nemohlo fungovat doopravdy? Třeba to tak někdo udělal a teď nějaký homosexuální pár spolu vychovává dítě a to okolí to třeba ani netuší a taky to nějak funguje (Jan, únor 2017).

5.8 Rozhovor s homosexuálně orientovaným studentem střední školy

Kdy a jakým způsobem si přišel na to, že jsi homosexuálně orientovaný?

Začal jsem to tak nějak vnímat, když mi bylo asi šestnáct. Několikrát jsem se přistihl, třeba když jsem koukal na televizi, že mi hlavou proběhlo: jé, to je ale krásnej chlap, má hezký oči, tělo nebo nějaký zvláštní charisma. Ze začátku jsem si říkal, že je to normální, když se mi sem tam líbí i něco na chlapech. Pak se to ale začalo opakovat čím dál častěji. Docela mě to vyděsilo a vůbec jsem nevěděl, co to znamená. Pak jsem začal mít i erotický sny o mužích, třeba o jednom našem učiteli. Nejdřív jsem si to vůbec nechtěl připustit, měl jsem strach a taky jsem se styděl. Chvilku jsem si myslel, že jsem nějak psychicky nemocnej nebo co. A pak jsem si to tak nějak přiznal, že budu asi na kluky...(smích).

Myslíš, že jsi homosexuál nebo se považuješ za bisexuála?

To nevím. Než jsem přišel na to, že se mi líbí kluci, měl jsem docela dost holek, ale s žádnou jsem nijak extra dlouho nevydržel. S velkou většinou z nich jsem i spal a líbilo se mi to, ale od té doby, co vím, že jsem gay, si na holky v souvislosti se sexem ani nevzpomenu.

Jako na to zareagovala tvoje okolí?

Moje okolí nic neví...(smích). Nebo teda aspoň doufám, že ne. Rozhodně teda moji rodiče nic netuší. Kamarádům to možná přijde divný, že se už tak nemotám kolem holek, ale já jim řekl, že mám holku zdaleka a vždycky za ní jezdím na víkendy. Ani nevím, co by jim mohlo připadat podezřelý, já jsem se nijak nezměnil. Nebo myslím, že kromě toho, že mám jinou orientaci, jsem pořád stejnej. Víím, že někteří gayové, který znám jsou vážně takový holky a je to na nich poznat okamžitě, ale já nikdy nebyl tenhle typ. Kluci mi vždycky říkají, že jsem metrosexuál a že se dost starám o svůj vzhled, ale nikdo z nich si to s homosexualitou nespojuje.

Proč si o své orientaci neřekl svým přátelům nebo rodině?

Naši by to určitě nepochopili. Máma možná, ale táta ten ne. Miluje kapelu Queen a vždycky říká, že Freddie Mercury je jedinej gay, kterýho snese....(smích). Ani nevím, jak bych jim to měl říct, popravdě mám docela strach a asi bych se před tátou styděl

mluvit o takových věcech. Taky si myslím, že bych je tím zklamal. Určitě by jednou chtěli, abych měl děti a to je jaksi nemožný.

Víš, co je to proces coming out?

Jo, jasně, že vím. To je právě proces, kdy si člověk uvědomuje svou homosexuální orientaci. Hledal jsem informace, když to celý začalo, různě po internetu. Chtěl jsem vědět, co se to se mnou děje. Ze začátku to bylo fakt děsivý, vůbec jsem si to nechtěl přiznat, nemohl jsem tomu uvěřit. Pak když to prostě nešlo než přijmout, musel jsem se s tím vypořádat sám, kolikrát jsem kvůli tomu i brečel a pak jsem se začal bát, a bojím se doteď, co se stane, až se to proflákne. Co na to naši nebo třeba babička s dědou, moje ségra a moji kámoši. To si fakt nedovedu představit.

Máš nebo si měl stálého partnera?

Ano, mám už něco přes půl roku přítele, jezdím za ním právě o těch víkendech do jednoho města kousek od Brna. Takže kámošům lžu jen z půlky...(smích). Za partnerem opravdu jezdím, jen neví, že to není holka. Jsem v tomhle ohledu docela vynalézavej, můj přítel má jednu kamarádku a ta mi poslala nějaký svoje lechtivé fotky, takže když mě kamarádi otravují s tím, jak moje holka vypadá, prostě jim ukážu její fotky a oni pak dají pokoj...(smích). Jinak jsem v tom vztahu vážně spokojenej. Býváme u přítele doma, jeho rodiče to vědí a asi se s tím smířili. Tam to mám rád, můžu tam být uvolněnej a v klidu.

Měl jsi víc homosexuálních partnerů?

Ne, tohle je můj první přítel, se kterým jsem spal. Když jsem to o sobě zjistil, našel jsem na internetu několik gay seznamek, a tam jsme si psal s pár rukama. Byl jsem asi se dvěma z nich na kávě, jen tak pokecat. A pak jsem potkal svého přítele a hned na první pohled se mi fakt líbil. Začali jsme se scházet vždycky jen tak na chvíli, až mě jednou pozval k sobě domů na víkend. A tak nějak to začalo. Pamatuju si, že když jsem tam přijel poprvé, byl jsem hrozně nervózní, z něho, z jeho rodiny a vůbec z toho, co se bude dít. Ten víkend jsme se spolu vyspali a já poprvé vyzkoušel sex s chlapem...(smích). A bylo to hrozný...(smích). Já jsem se vážně hrozně bál a byl jsem z toho nesvůj, ale přítel je mnohem zkušenější v těchto věcech, tak mi řekl, co a jak....(smích). Nakonec to dopadlo dobře, musím říct, že sex s klukem je mě uspokojuje mnohem víc, než s jakoukoliv holkou.

Jak si myslíš, že tě vnímá, respektive vnímalo by tvé bližší i vzdálenější okolí? Setkal ses ty osobně s projevy nesnášenlivosti a homofobním chování?

Jak říkám, vůbec nevím, co by to s mým okolím mohlo udělat, když zjistili, že jsem gay. Moji rodiče jsou vážně skvělí a kamarádi taky, jenže jsou to prostě kluci a mám tak nějak pocit, že ti to vnímají ještě jinak než holky. Holky si z vás hned chtějí udělat nejlepšího kámoše a mají z toho tak nějak radost nebo aspon tak to vnímám já, když mě přítel představí svým kamarádkám. Ale kluci, ti by to asi brali jinak, myslím, že by byli hlavně hodně v šoku. Věřím, že by to pak třeba pochopili a brali mě tak. Doufám, že jim to jednou budu schopnej říct, protože mě to docela tíží. Nemůžu si o tom s nikým z nich promluvit nebo si z toho dělat srandu. Ani nevím, co budu dělat, když začnu mít s přítelem nějaký problémy, budu se o to chtít s někým podělit a budu chtít slyšet nějakou radu, ale fakt nevím, komu a taky jak bych to měl říct. Já jsem se nikdy nesetkal s nějakou nenávistí nebo nepřátelstvím kvůli mé orientaci. Je pravda, že všichni, s kterými mě můj přítel seznamuje, jsou moc fajn lidi, kteří to neřeší, ale my se pohybujeme po větších městech, jezdíme hodně do Brna a tam je to prostě jiný.

Jaký je podle názor veřejnosti na téma homosexuality?

Myslím si, že Češi všeobecně nejsou moc tolerantní. Asi je to tím, že jsme postkomunistická země, kde bylo spousta věcí, o kterých se ve světě běžně mluvilo, tabu. Lidi to tu neznají, hodně lidí se bojí, stejně jako já, jít s pravdou ven a tak se o těch homosexuálech asi moc neví. Myslím, že na maloměstě, z kterýho pocházím i já, je to ještě horší. Všichni se tam vzájemně znají a tak se to různě probírá. Věřím, že např. v Praze nebo v tom Brně, je to jiný. Žije tam spousta různých lidí, každej se tak nějak stará víc sám o sebe a lidi jsou tam zvyklí na ledascos. Podle mě taky záleží na vzdělání člověka, jestli je to někdo, kdo má třeba vysokou, tak si myslím, že je pravděpodobnější, že bude tolerantní. Myslím, že se pořád v ČR najde spousta ignorantů a nenávistných blbečků, pro který bych byl nějaký sexuální deviant, kterýho by měli zavřít někam do ústavu.

6 Shrnutí výsledků výzkumu

Výsledné informace, které jsem získala při rozhovorech s respondenty, zde interpretuji a ukazuji názory na problematiku homosexuální orientace, jak z pohledu studentů, tak z pohledu homosexuálně orientovaného mladíka.

Jelikož jsem nepoužila metodu kvantitativního bádání, názory a postoje skupiny studentů nelze brát jako obecně platné. Chci zde uvést vnímání homosexuality a s ní souvisejících témat touto konkrétní skupinou studentů.

Kim je studentem I: ročníku střední polygrafické školy. S jedinci s homosexuální orientací nemá žádný problém, tato alternativní forma orientace mu nevádí. Má však pocit, že jeho vrstevníci takto tolerantní nejsou. Říká, že odsuzují jakýkoliv odklon od toho, co oni sami považují za normu. Jediné, co Kimovi přijde nevhodné, je snaha homosexuální menšiny získat často jen pozornost a zviditelnit se v médiích. Přiznává, že období coming outu musí být pro tyto jedince velmi těžké a znovu se odvolává na své spolužáky a jejich de facto neexistující schopnost tolerance. Mezi jeho známými je i jeden gay a jedna lesba, ale nijak zvlášť se s nimi nestýká. On sám žádnou homosexuální zkušenost nemá, pouze jeden zážitek s gayem, který se mu dvořil, což Kim považuje za velmi nepříjemnou zkušenost. Registrované partnerství schvaluje a myslí si, že by homosexuálové měli mít stejná práva, jako heterosexuálové. K adopci se však staví spíše odmítavě a to především kvůli vystavení dítěte negativním reakcím jeho okolí.

Gábina studuje prvním rokem gymnázium a rovněž má k lidem s homosexuální orientací pozitivní vztah. Za příčiny homosexuality považuje působení negativních vlivů v rodině nebo absenci jednoho rodičovského vzoru. Coming out shledává za stresové období a to především kvůli potenciálním reakcím okolí jedince. Žádného gaye ani lesbičku nezná, ale homosexuální zkušenost má, a to se svou kamarádkou. Bylo to však v rámci pouhé legrace, žádný hlubší význam to pro ni nemělo. Naopak tvrdí, že kdyby se stala objektem zájmu lesby, měla by strach. Vyslovit názor ohledně homoparentálního rodičovství pro ni bylo obtížné. O této problematice nepřemýšlela, ale stejně jako předchozí respondent má pocit, že to mohlo mít negativní vliv na psychickou stránku dítěte.

David, student II. ročníku gymnázia tvrdí, že homosexualita je poznatelná na základě určitých povahových vlastností a vzhledu. Má pocit, že homosexuální muži mají v projevech

chování obsaženy femininní rysy a homosexuální ženy zase rysy maskulinní. Styl oblékání i úpravu zevnějšku považuje v některých případech za určující. Příčiny homosexuality nezná, jelikož ví, že nejsou známy ani odborníkům. On sám se přiklání k možnosti ovlivnění vzniku sexuální orientace vlivem orientace rodičů. Ačkoliv s homosexualitou žádný problém nemá, považují ji za určitý druh onemocnění, které však daného jedince nijak neovlivňuje a proto není potřeba žádná léčba. Uvědomuje si, stejně jako Kim a Gábina, že coming out je nelehké období. Přiznat svému okolí tento fakt je i podle Davida velkým problémem a příčinou strachu. Homosexuála zná a řadí jej mezi své přátele. Jelikož se jedná o staršího gaye, který již coming outem prošel, se svou orientací se nijak netají. Sexuální zkušenost s gayem nemá a svou reakci na takovou případnou zkušenost nedokáže odhadnout. Homosexuální rodičovství by umožnil. Pro děti z dětských domovů by výchova v takovémto typu rodiny byla jistě lepší. Zároveň si myslí, že je to jen otázkou času, než bude stejnopohlavní rodičovství běžné a tolerované společnosti.

Studentka II: ročníku gymnázia, Martina v rozhovoru uvedla, že homosexualita je pro ni celková změna v myšlení. Pojem nemá spojený jen se sexuální orientací, ale celkově s jiným vnímáním a nastavením lidského jedince. S homosexuálně orientovanými lidmi žádný problém nemá. Má však pocit, že v dnešní době spousta jejích vrstevníků svou homosexualitu pouze předstírá za účelem vzbuzení pozornosti a získání obdivu, takovíto jedinci ji odpuzují a má k nim negativní postoj. Homosexualita je podle jejího názoru, vrozená a během života se nedá nijak změnit. Osobně zná homosexuální jedince, které považuje za své přátele. Připisuje jim stejné dobré i špatné vlastnosti, jako mohou mít heterosexuálové. Představa homosexuálních zkušeností v ní vyvolává nepříjemné pocity, o takové zkušenosti nemá zájem, ani z hlediska např. experimentování. Děti vychovávané ve stejnopohlavních rodinách by se, podle Martiny, setkali s velmi nepříznivými reakcemi spolužáků nebo kamarádů. Zvláště pak v mladším věku, kdy děti dokážou být velmi kruté. S narůstajícím věkem byl vzrostlo i pochopení okolí.

Pavčina je studentkou III. ročníku střední zdravotnické školy. Sexuální orientaci pokládá za intimní součást života a je, dle jejích slov, na uvážení každého, co mu víc vyhovuje. Homosexualitu považuje za běžný druh sexuální preference a také ji rozeznává ve svém okolí na základě vzhledu a typického chování. Opět připisuje gayům jakousi zženštilost a lesbičkám větší mužnost. Za spouštěče homosexuální orientace považuje negativní zkušenosti ve vztahu k opačnému pohlaví. Mezi její přátele patří i homosexuálně orientovaný jedinec- muž, který se přiznal ke své orientaci svým blízkým a v jeho případě to vedlo

k pochopení a respektování ze strany jeho okolí. Homosexuální zkušenost má, ovšem stejně jako Gábina, tvrdí, že to bylo pouze z legrace. Rodičovství gayů a lesbiček nepovažuje za problém, je potřeba děti připravit na reakci okolí, ale rozhodně by byla pro schválení adopce dětí homosexuálními páry.

Petr je ve třetím ročníku učiliště a jako jediný ze zkoumaného vzorku studentů, má k homosexualitě spíše negativní postoj. Homosexuálové se v jeho okolí vyskytují, on je však nevyhledává ani žádného blíže nezná. Udržuje si od lidí s tímto zaměřením spíše odstup. Jedince orientované homosexuálně lze, také dle jeho slov, rozpoznat podle typického vzhledu. Jakým způsobem může tato orientace vzniknout, netuší. Jediné, co považuje za pravděpodobné, je dědičnost orientace po rodičích. Velmi mu vadí veřejné projevy náklonnosti homosexuálních jedinců, především tedy proto, že se tím snaží pouze vzbudit pozornost. Představa homosexuální zkušenosti mu přijde až nechutná a rozhodně o ni nestojí. K homoparentálnímu typu rodiny se staví odmítavě.

Lenka studuje poslední ročník střední školy logistiky. Homosexualitu považuje za určitý typ nemoci, současně však dodává, stejně jako student David, že není potřeba léčit, jelikož člověka nijak nepoškozuje nebo neznehodnocuje. Homosexuály respektuje. Vadí ji pouze chování určitých lidí v rámci pochodů Prague pride. Nepřijde ji vhodné, pokud tito lidé veřejně prezentují intimní sexuální praktiky za účelem získání pozornosti. Mezi její přátele patří i jedinci s touto orientací. Ona sama žádnou lesbickou zkušenost nemá. K těmto aktivitám se, na rozdíl od jejich vrstevníků, staví odmítavě. Tato představa v ní vzbuzuje pocity strach a úzkosti. Zakládání homoparentálních rodin by určitě umožnila. Pokud se rodiče budou schopni o dítě starat, nezná důvod, proč by to nemohlo fungovat.

Jan dokončuje poslední ročník gymnázia a na základě svých zkušeností s homosexuální menšinou tvrdí, že při bližším seznámení se od heterosexuálů v mnohém odlišují. Muži- gayové mají trochu jinak nastavené myšlení. Mají jiné priority i koníčky apod. Také však dodává, že to jistě striktně neplatí pro všechny gaye. Vztah k homosexualitě je kladný, muže s homosexuální orientací řadí mezi jeho nejbližší přátele. Nedělá rozdíly mezi lidmi na základě jejich sexuální orientace. Homosexuální zkušenost má, dokonce s homosexuálně orientovaným mužem. Impulzem byla pouze zvědavost a Jan to nyní bere jako zkušenost do života. Umožnění adopce dětí homosexuálními páry, je dle jeho slov, jen otázkou času. Rozhodně by tu možnost umožnil, nevidí důvod, proč by homosexuálové nemohli být dobrými rodiči.

Martin na svou homosexuální orientaci přišel v šestnácti letech, jak sám říká, začátky coming outu byly těžké, jednak protože netušil, co se s ním vlastně děje a také proto, že se se svou nově nalezenou sexuální orientací musel vyrovnávat sám. I po dvou letech má stále strach z reakcí jeho okolí. Obává se, že rodiče budou zklamaní, především tedy otec, jehož postoje k homosexualitě nejsou příliš kladné. Pochází z menšího města, které považuje za, pro gaye, netolerantní prostředí, stejně jako i zbytek Česka, kromě velkoměst, kde je dle jeho mínění, situace ohledně respektování sexuálních menšin, lepší. Jak okolí vnímá, konkrétně jeho osobu netuší, jelikož svou orientaci nikomu nepřiznal. Má strach, že by svou rodinu a kamarády zklamal. I přesto však doufá, že jednou bude připraven sdělit jim svou skutečnou sexuální orientaci a doufá, že se setká s tolerantní reakcí. Aktuálně je v dlouhodobém homosexuálním vztahu a s tímto partnerstvím je naprosto spokojen. Nemá pocit, že by ho jeho sexuální orientace nějak změnila, jediná změna, kterou pozoruje, je preference osobo stejného pohlaví, před pohlavím opačným.

Z provedeného kvalitativního průzkumu tedy vyplývá, že tito konkrétní studenti:

- jsou vůči homosexuálně orientovaným jedincům všeobecně tolerantní, řada z nich má v okruhu svých přátel gaye či lesbu a prakticky všichni, kromě studentky Gábiny, ví, o alespoň jednom homosexuálně orientovaném jedinci v jejich okolí. Někteří z respondentů, kteří mají homosexuální zkušenosti, které získaly na základě experimentování, zvědavosti nebo z pouhé legrace a mluví o nic veřejně a bez větších zábran
- kromě respondenta Petra, nemají homofobní názory, ani snahu homosexuální jedince nijak diskriminovat, naopak se přiklání ke zrovnoprávnění sexuální menšiny s heterosexuální většinou, o čemž svědčí i fakt, že by homosexuálním párům umožnili legální cestou zakládat rodiny. Student Petr, nemá přímo homofobní sklony, nicméně na rozdíl od zbytku respondentů, jsou jeho postoje, k gay/lesbické společnosti, přinejmenším odměřené. Homosexuální aktivity mu připadají nepřirozené a jedince s těmito sklony nevyhledává, naopak drží si od nich jistý odstup.
- vyčítají gay/lesbické komunitě přílišnou snahu o získání pozornosti, zviditelnění a často exhibicionistické chování na veřejnosti. Tento názor však u velké většiny respondentů pramení z dojmů z chování vrstevníků v jejich blízkém okolí. Velká většina z nich má pocit, že dnešní adolescenti svou homosexuální orientaci často jen předstírají, aby tak získali pozornost a obdiv. Studenti se také shodují, že mladá generace není příliš tolerantní a chápavá k jakýmkoliv projevům odlišnosti.
- často rozeznávají homosexuálně orientované jedince na základě typických povahových a vzhledových charakteristik a zájmů. Mužům- gayům připisují zezření, vlastnosti a zájmy ve společnosti obvykle připisované ženám a naopak lesbičkám rysy a zájmy spíše mužské. Současně jsou však schopni uznat, že se nejedná o všechny jedince s homosexuální orientací, kteří by museli odpovídat toto všeobecně rozšířené představě.

Z rozhovoru se středoškolským studentem Martinem, který je homosexuál, plyne, že:

- coming out byl pro něj těžkým obdobím plným nejistoty, samoty a strachu. S pomocí informací získaných na internetu a s postupem času se mu podařilo tímto složitým obdobím projít a nalézt vhodného partnera, se kterým je spokojený a vyrovnaný.

- českou společnost považuje za netolerantní a neznalou homosexuální problematiky. Situace je horší hlavně na maloměstě, ze kterého sám pochází. Proto o své orientaci prozatím nikomu nebyl schopen říct. Má obavy z reakcí svého okolí a především rodiny a přátel. Má strach, že rodina bude z jeho nově nalezené sexuální preference zklamaná nebo že se za něj bude stydět. Přesto však věří, že svůj strach jednou překoná a bude schopen veřejně mluvit o své skutečné sexuální orientaci.

Závěr

Lidská společnost učinila za posledních sto let neuvěřitelný pokrok snad ve všech oblastech, od věd přírodních, jako je genetika, molekulární biologie, chemie, přes vědy lékařské, až k oblastem se zaměřením technickým a technologickým, jež leckdy usnadňují život jedinci, ale i celé společnosti.

Důležitým, možná lze říct i důležitějším však byl posun v oblasti respektování lidských práv a tolerance menšin, ať už náboženských, etnických a v neposlední řadě i těch sexuálních. Pokrok to byl jistě značný, avšak nelze říct, že by byl dostačující a zdaleka se netýká všech světových oblastí a států.

Negativní postoje a předsudky jsou v lidstvu zakořeněny a to z pouhého strachu z neznáma. Obecně rozšířený názor na cokoli, nás často mate a nutí připojit se bezmyšlenkovitě k platnému a tradičnímu postoji. Sami si tak vytváříme negativní postoje, aniž bychom se s danou problematikou blíže seznámili nebo setkali. Předsudek dle Allporta, lze definovat jako „*odmítavý až nepřátelský postoj vůči člověku, který patří do určité skupiny, jen proto, že do této skupiny patří, a má se tudíž za to, že má nežádoucí vlastnosti připisované této skupině*“ (Allport, s. 39). Lidé zaujatí vůči určité skupině většinou nemají žádnou nebo jen málo vlastních zkušeností, na kterých staví svůj negativní názor.

S růstem vzdělanosti a výchovy k demokratickým principům roste i tolerance a informovanost obyvatel o i takto intimní problematice, jako je právě téma sexuálních minorit. Postupnou osvětou a zaváděním palčivých témat do výuky na školách, lze jistě zvýšit určitou schopnost nadhledu a předejít strachu a nejistotě, které přináší vše, co je člověku neznámé a nové a vyvarovat se tak vytváření předsudků.

Na druhou stranu je potřeba být v jistém smyslu obezřetní. Moderní doba s sebou nese sled rychle se měnícím událostí. Staré je zaměňováno za nové a slova jako tradice a zvyky začínají být považována za zpátečnická, příliš konzervativní, nmoderní a nepotřebná pro dnešní svět. Je však nutné odlišit, co z tradic je potřeba uchovat pro udržení stability společnosti a jejích morálních hodnot a co je naopak pouhým přežitkem.

Stěžejním tématem mé diplomové práce, jak již samotný název napovídá, byla homosexuální orientace, jakožto společenský fenomén vyskytující se mezi lidmi od nepaměti, avšak veřejně diskutovaný, v české společnosti, teprve několik desítek let.

V teoretické části práce jsou obsaženy informace potřebné k pochopení této složité problematiky. Nastínění historické vývoje postojů k homosexualitě objasňuje některé názory i předsudky, jež přetrvávají, i když jistě ne tak intenzivně, dodnes. Současná situace, která vyznívá z postojů v české veřejnosti je rozhodně na dobré cestě zařadit se k těm státům světa, jež přičkli homosexuální orientaci stejný společenský statut a stejná práva jako má majoritní orientace heterosexuální. Dle statistických ukazatelů jsou Češi v posledních letech tolerantnějším, otevřenějším národem. Míra diskriminace na základě sexuální orientace se snižuje a snaha zasadit se o lidská práva nachází ve společnosti uplatnění i pochopení.

Ve výzkumné části mé diplomové práce jsem se zaměřila na středoškolské studenty s heterosexuální orientací a na zjištění jejich postojů a znalostí vztahujících se k problematice homosexuální orientace. Rovněž jsem do tohoto segmentu zařadila i názor opačný. A tudíž ten, jaký má homosexuálně orientovaný jedinec na okolní heterosexuální společnost. Jak vnímá názor veřejnosti, považuje-li ji za tolerantní či nikoliv.

V analýze výsledků výzkumné části, kde jsem se snažila, o co nepřesnější interpretaci jednotlivých názorů a z nich vyplývajících společných stanovisek vybraného vzorku studentů.

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

- [1] ALLPORT, Gordon Willard. *O povaze předsudků*. V českém jazyce vyd. 1. Praha: Prostor, 2004. 574 s. Obzor; sv. 58. ISBN 80-7260-125-3.
- [2] BEŇOVÁ, Kateřina et al. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*. Praha: Úřad vlády ČR, 2007. 72 s. ISBN 978-80-87041-33-8.
- [3] BRZEK, Antonín. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Med., 1992. 124 s. ISBN 80-85526-03-4.
- [4] FAFEJTA, Martin. *Úvod do sociologie pohlaví a sexuality*. Ve Věrovanech: Jan Piszkiwicz, 2004. 159 s. ISBN 80-86768-06-6.
- [5] FANEL, Jiří. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000. 527 s., [12] s., [4] l. obr. příl. ISBN 80-7272-010-4.
- [6] GIDDENS, Anthony. *Proměna intimity: sexualita, láska a erotika v moderních společnostech*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2012. 215 s. ISBN 978-80-262-0175-5.
- [7] GIRGIS, Sherif, ANDERSON, Ryan T. a GEORGE, Robert P. *Manželství a politika: proč je tato debata důležitá a proč tradiční pojetí stále ještě může zvítězit*. Praha: Občanský institut, 2013. 15 s. Bulletin OI; č. 259. ISBN 978-80-86972-94-7.
- [8] HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. 437 stran. ISBN 978-80-262-0982-9.
- [9] JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012. 258 s. ISBN 978-80-247-3679-2.
- [10] JANOŠOVÁ, Pavlína. *Dívčí a chlapecká identita: vývoj a úskalí*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. 285 s. Psyché. ISBN 978-80-247-2284-9.
- [11] JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2000. 218 s. ISBN 80-7184-954-5.
- [12] KUTÁLKOVÁ, Petra. *Duhové rodiny ve stínu státu: situace homoparentálních rodin s malými dětmi*. Praha: Prague Pride, 2015. 70 stran. ISBN 978-80-260-9143-1.
- [13] MACH, Petr. *Registrace partnerství: pokrok, nebo nezodpovědné riziko?*. Vyd. 1. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2006. 87 s. ISBN 80-86547-51-5.
- [14] MORUS. *Světové dějiny sexuality*. 2., dopl. vyd., v Našem vojsku 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1992. 298 s. : [24] s. barev. obr. příl. ISBN 80-206-0071-X.

- [15] NEDBÁLKOVÁ, Kateřina. *Matky kuráže: lesbické rodiny v pozdně moderní společnosti*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) ve spolupráci s Masarykovou univerzitou, 2011. 119 s. Studie; sv. 68. ISBN 978-80-7419-041-4.
- [16] NOVÁK, Tomáš. *Pozitivně na manželství*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013. 140 s. Psychologie pro každého. ISBN 978-80-247-4645-6.
- [17] PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, Jaroslava a RABOCH, Jan. *O sexualitě a partnerských vztazích*. 1. vyd. Praha: Galén, ©2005. 196 s. Makropulos. ISBN 80-7262-323-0.
- [18] PROCHÁZKA, Ivo. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Brno: STUD, 2002. 34 s. ISBN 80-238-8850-1.
- [19] PUTNA, Martin C. a kol. *Homosexualita v dějinách české kultury*. Vyd. 2. Praha: Academia, 2013. 494 s., [24] s. obr. příl. Historie. ISBN 978-80-200-2293-6.
- [20] SEIDL, Jan a kol. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. 1. vyd. Brno: Host, 2012. 582 s. ISBN 978-80-7294-585-6.
- [21] SEIDL, Jan et al. *Queer Prague: a guide to the LGBT history of the Czech capital 1380-2000*. Brno: Černé pole, 2014. 295 s. ISBN 978-80-260-6548-7.
- [22] STEHLÍKOVÁ, Džamila. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. [Praha]: Sdružení organizací homosexuálních občanů v České republice, 1995. 140 s.
- [23] SMEJKAL, Vladimír a SCHELOVÁ BACHRACHOVÁ, Hana. *Velký lexikon společenského chování*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2011. 400 s. ISBN 978-80-247-3650-1.
- [24] JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012. 258 s. ISBN 978-80-247-3679-2.
- [25] WEISS, Petr a kol. *Sexuologie*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. xiii, 724 s. ISBN 978-80-247-2492-8.
- [26] WEISS, Petr a ZVĚŘINA, Jaroslav. *Sexuální chování v ČR - situace a trendy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001. 159 s. ISBN 80-7178-558-X.
- [27] ZVĚŘINA, Jaroslav. *Sexuologie (nejen) pro lékaře*. Brno: CERM, 2003. 287 s. ISBN 80-7204-264-5.

Internetové zdroje

KOMENDA, Antonín. *Ke kořenům křesťanské homofobie*. Acta iuridica Olomouensis 2/2000 [online]. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000 [cit. 2017-04-10]. Dostupné z <https://pdfs.semanticscholar.org/5611/1e6dbf03b0d39e5dd12293e22b3a2f01d6e1.pdf>

Česká televize. *Experiment* [online]. 2008 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10211487240-experiment/2814-homosexualita-v-dejinach/>

Česká televize. *Experiment* [online]. 2008 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10211487240-experiment/2812-o-sexualite/>

Seznam použitých zkratek

Atd. a tak dále

Apod. a podobně

č. číslo

ČR Česká Republika

LBG Lesbická, gay, bisexuální menšina

Např. například

s. stránka

tzv. takzvaně

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Věk, kdy došlo k rozpoznání homosexuální orientace u mužů.....	17
Tabulka č. 2: Seznam respondentů.....	41

Seznam grafů

Graf č. 1: Homosexuálně orientovaní muži a ženy by měli mít právo...?	32
Graf č. 2 Způsobí přiznání k homosexualitě potíže v soužití s ostatními lidmi ve Vašem městě či obci?	33

Seznam příloh

Příloha č. 1: Seznam otázek pro heterosexuální respondenty

1. Co je to podle tebe homosexualita? Myslíš, že je možné na první pohled poznat homosexuálně orientovaného jedince? Pokud ano, tak jak?
2. Jaké jsou podle tebe příčiny homosexuální orientace u kluků a u dívek? Myslíš, že se dá vznik homosexuality ovlivnit?
3. Jaký je obecně tvůj pohled na homosexuály? Vadí ti odlišná orientace? Pokud ano, proč?
4. Znáš osobně nějakého homosexuála? Jak si se dozvěděl o jeho/ její orientaci? Změnil se tvůj názor na jeho osobu?
5. Vadilo by ti, kdyby tě nějaký homosexuál nějak obtěžoval? ☹️ Kdyby o tebe nějaký homosexuál projevil zájem? Zkus si to představit a vysvětli mi své pocity? Dělá ti tahle představa zle? A proč?
6. Máš ty osobně nějakou homosexuální zkušenost? Pokud ano, co tě k ní vedlo? K čemu konkrétně došlo?
7. Co si myslíš o adopci dětí homosexuálními páry? Proč ano, proč ne? Jaký vliv to podle tebe může mít na dítě?
10. Jak si myslí, že člověk zjistí, že je gay či lesba? – zařadit třeba hned jako 3. otázku.

Příloha č. 2: Seznam otázek pro homosexuálního respondenta

1. Kdy a jakým způsobem si přišel na to, že jsi homosexuálně orientovaný?
2. Myslíš, že jsi homosexuál nebo se považuješ za bisexuála?
3. Jako na to zareagovala tvoje okolí?
4. Proč si o své orientaci neřekl svým přátelům nebo rodině?
5. Víš, co je to proces coming out?
6. Máš nebo si měl stálého partnera?
7. Měl jsi víc homosexuálních partnerů?
8. Jak si myslíš, že tě vnímá, respektive vnímalo by tvé bližší i vzdálenější okolí? Setkal ses ty osobně s projevy nesnášenlivosti a homofobním chováním?
9. Jaký je podle názor veřejnosti na téma homosexuality?

ANOTACE

Jméno a příjmení:	SABINA KOHOUTKOVÁ
Katedra:	KATEDRA SPOLEČENSKÝCH VĚD
Vedoucí práce:	doc. Giuseppe Maiello, Ph.D.
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Vnímání homosexuality a jejích projevů žáky středních škol
Název v angličtině:	Secondary students' attitudes towards homosexuality and their perceptions of homosexual behaviour.
Anotace práce:	<p>Předmětem práce je problematika homosexuální minority a její snaha o zrovnoprávnění s heterosexuální společností. V teoretické části jsou vymezeny pojmy související s touto tematikou, je nastíněn historický vývoj a proměna názorů na homosexuální orientaci a v neposlední řadě je zmíněno nynější postavení sexuální menšiny ve společnosti. Jedním z cílů výzkumné části práce je zjištění názorů studentů středních škol na téma homosexuální orientace, dalším pak průzkum vnímání míry tolerance heterosexuální společnosti homosexuálně orientovaného jedince.</p>
Klíčová slova:	Homosexualita, heterosexualita, sexuální orientace, coming out, registrované partnerství, homoparentální rodičovství, orientace, gay, lesba
Anotace v angličtině:	<p>The content of this work are problems of homosexuál minority and their human rights. At the first part of this thesis are defined the concepts related with this topic, outlining of the historical development and changing of views on homosexuál orientation. The aim of the work is obtain of attitudes</p>

	secondary schols students' towards homosexuality and their perceptions of homosexual behaviour
Klíčová slova v angličtině:	Homosexuality, heterosexuality, sexual orientation, coming out, civil union, LGBT parenting, gay, lesbian
Přílohy vázané v práci:	Seznam otázek pro respondenty, 2 strany
Rozsah práce:	76 stran
Jazyk práce:	český